

1638 – 1639 (H. 1048 – 1049) TARİHLİ HARPUT ŞER‘İYYE SİCİLİNİN TANITIMI VE FİHRİSTİ

1638 – 1639 (H.1048 – 1049) Dated Harput Shari’ah Register’s Presenttation and Index

Celalettin UZUN*

ÖZET

Şer‘iyye Sicilleri Osmanlı tarihinin en önemli arşiv kaynaklarından biridir. Şer‘iyye mahkemelerinde tutulan bu vesikalar hukuki ihtilafların yanı sıra merkezden gönderilen ferman, berat, emir ve hükümler, sefere çıkan ordunun ihtiyaçlarıyla ilgili yapılan hazırlıklar, alım-satım olayları, vasi, vekil ataması, bağış, rehin, evlenme-boşanma, borç tescilleri, vakıflarla ilgili kayıtlar, yiyecek eşya fiyatları gibi sosyo-ekonomik, kültürel, idari ve siyasi yapı ile ilgili çok çeşitli bilgileri ayrıntısıyla ihtiva etmektedir. Bu nedenle Siyasi, sosyal, iktisadi ve kültür tarihimiz açısından oldukça önem arz etmektedir.

Bu çalışmada, Harput tarihi için büyük bir önem arz eden 1638–1639 tarihli şer‘iyye sicilinin tanıtımı ve belgelerinin özetleri üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Harput, şer‘iyye sicili, kaza, kadı

SUMMARY

The registers of shari’ah is among the most important sources of Ottoman history. These documents that kept in shari’ah’s courts particularly contains socio-economic, cultural, governmental and political informations like legal disputes, rescripts, orders, judgements, and placement documents, which were sent by capital, and also includes preparations of army, purchases and sales, guardians, proxy assignment, grants, pledges, marriage-divorce, dept documents, the documents related to foundations, the prices of foods and commodities.

In this study, we emphasize on abstracts of documents and the presentation of shari’ah registers between 1638-1639 that are very important for Harput history.

Key Words: Harput, shari’ah register, region, qadı

GİRİŞ

Hukukî olayları, kadıların verdikleri kararları ve yargıyı ilgilendiren çeşitli yazılı kayıtları ihtiva eden ve resmi statü taşıyan her türlü kayıtların toplandığı defterlere yaygın adıyla şer‘iyye sicili (sicillât-ı şer‘iyye) denilmektedir. Yine bu defterler için; kadı defterleri, mahkeme defterleri, defatir-i şer‘iyye ve zabıt-ı vakâyi sicilleri veya sicillât defterleri gibi isimler de kullanılmaktadır¹.

Şer‘iyye sicilleri, “sicill-i mahfûz” ve “sicill-i mahfûz defterlu” olmak üzere, başlıca iki kısımdan oluşur.

* Arş. Gör., Bingöl Üniversitesi Fen – Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü/BİNGÖL celaleddinuzun@hotmail.com

¹ Şer‘iyye Sicilinin tanımı, mahiyeti ve özellikleri hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Ahmet Akgündüz, *Şer‘iye Sicilleri*, 1, İstanbul,1988; Halit Ongan, *Ankara’nın Bir Numaralı Şer‘iye Sicili*, Ankara, 1958; İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin İlimiye Teşkilatı*, Ankara, 1988; M. Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, III, İstanbul, 1993; Fahrettin Atar, “Şürût ve Sicillât” *TDV İslam Ansiklopedisi*, 39, İstanbul, 2010, s. 270-273; Münir Atalar, “Şer‘iyye Mahkemelerine Dair Kısa Bir Tarihçe”, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam İlimleri Enstitüsü Dergisi*, IV (Ankara, 1980), s. 303-328; Rifat Özdemir, “Şer‘iyye Sicillerinin Sosyo-Ekonomik Tarih ve Halk Kültürü Açısından Önemi”, *I. Battal Gazi ve Malatya Çevresi Halk Kültürü Sempozyumu, Tebliğler*, Malatya, 1986, s. 179-187; İbrahim Yılmazçelik, *Diyarbakır Şer‘iyye Sicilleri (Katalog ve Fihristleri)*, Ankara, 2001; İbrahim Yılmazçelik, “Şer‘iyye Sicillerinin Toplu Kataloguna Doğru Diyarbakır Şer‘iyye Sicilleri”, *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 90 (Haziran 1994), s. 40-62

Sicill-i mahfûz kısmında; kadı ve naibler tarafından tutulan hüccet, ilam, ma'ruz ve mürâsele gibi kayıtlar yer alır ve bu kayıtlar genellikle evlenme, boşanma, alacak-verecek, alım-satım, borç tescilleri, vasi, vekil ataması, nafaka, şahitlik, vakıf, hibe, cürüm-cinayet, hırsızlık ve benzeri mahalli konularla alakalı davaları ihtiva eder. Sicill-i mahfûz defterlu denilen ikinci kısmında ise; kadılar tarafından düzenlenmeyip, merkezden adli, idari ve askeri makamlara hitaben gönderilen ferman, berat, divan tezkeresi, mektup ve buyruldu gibi resmi mahiyetteki emir ve yazıların kopyası yer alır.²

Bu iki kısmın haricinde, kayıt sırasında, konu hatta tarih sırasına dikkat edilmeden tutulan defterler mevcut olduğu gibi, bazı siciller de sadece belli davaları ihtiva ederler³.

Şer'iyeye sicillerinin sosyal, siyasi, iktisadi, idari, dini ve kültürel açıdan önemini kısaca şu şekilde özetleyebiliriz:

Sosyal ve toplumsal ilişkiler açısından incelendiğinde; komşular arasındaki ilişkiler ile toplumun en temel yapısı olan aile hakkında çok geniş bilgilerin mevcut olduğu görülür. Evlilik, mehir, boşanma, nafaka, hibe, vasi ve vekil atamasına dair kayıtların bulunduğu sicillerde tereke kayıtları da mevcuttur. Tereke kayıtlarında, ölen kişinin yaşamış olduğu köy ve mahalle ismi, eşinin, çocuklarının, anne ve babasıyla diğer varislerinin ismi ve çeşitli gayrimenkuller ile borç ve alacaklarının kaydı ve o dönemde kullanılan giysi, mutfak eşyaları ve üretimde kullanılan aletler ve benzeri bilgiler bulunmaktadır. Böylece ailenin sosyo-kültürel, dini ve ekonomik yapısı hakkında bilgi elde edildiği gibi, o yerin sosyal konumu, yaşayanların statüleri, medeni ve ekonomik durumları hakkında bilgilere ulaşılması da mümkündür⁴. Yine dini ve sosyal yapı içerisinde değerlendirilebileceğimiz vakıf, medrese, cami ve mescit isimleri ile buralarda çalışanların isimleri, vazifeleri ve aldıkları ücretler konusunda da sicillerde ayrıntılı bilgi elde etmek mümkündür. Ayrıca müslim ve gayrimüslim ilişkileri konusunda da sicillerde kıymetli bilgiler yer alır.

Sicil defterleri aynı zamanda siyasi, idari ve askeri tarihimiz açısından da başvuruda bulunabileceğimiz önemli arşiv belgelerindedir. Şer'iyeye sicillerinde adli, idari ve askeri görevlilerin (beylerbeyi, sancakbeyi, mütesellim, kadı, alaybeyi, subaşı, yeniçeri serdarı, sipahi, kethüda vb.) isimleri ve bunların görevleriyle alakalı problemler ile halkın yaşadığı sıkıntılardan dolayı merkezden gönderilen çeşitli ferman, mektup, tezkere ve beratlar mevcuttur. Yapılan seferler, askerlerin iaşe ve diğer çeşitli ihtiyaçlarının temini konusunda ve seferlerde başarı gösteren askerler ile seferlere katılmayıp firar eden askerlere dair bilgiler bulunmaktadır. Yine timar tevcihi konusunda bilgilere rastlamak da mümkündür.

Şer'iyeye sicilleri buldukları yerin iktisadi hayatına dair de önemli bilgiler sunarlar. Şehir ve köylerde yaşayan halkın hayat ve geçim tarzı, ithalat ve ihracat konusu olan eşyalar, yetiştirilen tarım ürünleri, sanayi ürünleri, zanaat ve meslek grupları, halktan toplanan vergiler, devletin memurlarına ödediği tahsisatlar, hukuk ve ceza davalarındaki tazminatların miktarı ve cinsi, para arzı ve çeşitleri, para enflasyon ve devalüasyonun gerçek manadaki tarihi seyri şer'iyeye sicillerinden rahatlıkla öğrenilebilmektedir.⁵ Ayrıca bu defterlerdeki alım-satım olayları, narh kayıtları ve esnaf teftişine ait kısa ama çok açık zabıtlar da iktisat tarihi açısından önem taşımaktadır⁶.

² Ahmet Akgündüz, *Şer'iyeye Sicilleri*, 1, s.20; Ahmet Aksın, *19. Yüzyılda Harput*, Elazığ, 1999, s.122

³ Fethi Gedikli, "Şer'iyeye Sicillerinin Hukuk Tarihi Açısından Önemi ve Sicillere Dayalı Araştırmalar", *İSAM Düünden Bugüne Osmanlı Araştırmaları Tespitler-Problemler-Teklifler*-, İstanbul, 2007, s.74-75.

⁴ Ekrem Tak, *Diplomatik Bilimi Bakımından XVI-XVII. Yüzyıl Kadı Sicilleri ve Bu Sicillerin İhtiva Ettiği Belge Türlerinin Form Özellikleri ve Gelişimi*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul, 2009, s. 156-175.

⁵ Ahmet Akgündüz, *Şer'iyeye Sicilleri*, 1, s. 15

⁶ Münir Atalar, "Şer'iyeye Mahkemelerine Dair Kısa Bir Tarihçe", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam İlimleri Enstitüsü Dergisi*, 4, İstanbul, 1980, s. 313

Öte yandan, şer'iyeye sicillerinde geçen kişi adları, kasaba, köy, mahalle, semt, mezra, cemaat ve aşiret adları büyük bir yekûn teşkil etmektedir. Bundan dolayı siciller, şehir tarihimiz bakımından da oldukça önemlidir⁷.

Bugün arşiv ve kütüphanelerimizde Harput⁸ kazasına ait çok sayıda sicil bulunmaktadır⁹. Bunların tamamına yakın bir kısmının fotokopisi Fırat Üniversitesi Tarih Bölümü Kütüphanesinde yer almaktadır. Bu defterlerin envanter numaraları ve ihtiva ettiği tarihler aşağıdaki gibidir:

<u>No</u>	<u>Hicri Tarihi</u>	<u>Miladi Tarihi</u>
181	1040-1042	1630-1633
218	1249-1256	1833-1840
278	1076-1077	1665-1667
324	1064-1090	1653-54 - 1679-80
331	1094-1096	1682-1685
350	1073	1662-1663
362	1082-1083	1671-1673
368	1074-1075	1663-1664

⁷ Münir Atalar, “Şer’iye Mahkemelerine Dair Kısa Bir Tarihçe”, s. 312

⁸ Osmanlı döneminde Harput’u konu alan bazı çalışmalar için bkz. Mehmet Ali Ünal, XVI. Yüzyılda Harput Sancağı (1518-1566), TTK, Ankara, 1999; aynı yazar, “1646 (1056) Tarihli Harput Kazası Avârız Defteri”, *Ege Üniversitesi Tarih İncelemeleri Dergisi*, XII, İzmir, 1997, s. 9-73; Ahmet Aksın, 19. Yüzyılda Harput, Elazığ, 1999; İbrahim Erdoğan, XVII. Yüzyılın İkinci Yarısında Osmanlı Toplumunda Değişim Eğilimleri (Harput Örneği), (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara Ün. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2006; aynı yazar, “17. Yüzyılın İkinci Yarısında Harput Esnafı ve Ticarî Olanakları: Değişim Açısından Bazı Gözlemler”, *EKEV Akademi Dergisi*, Yıl: 11, S. 32 (Yaz), Ankara 2007, s. 259-285; aynı yazar, “Sancaktan Mukâta’aya Geçiş Sürecinde Harput Sancağında Ehl-i Örf Taifesi”, *OTAM*, 20, Ankara 2009, s. 117-147.

⁹ Ahmet Halaçoğlu Harput Şer’iyeye Sicillerinin sayısını 26 olarak verirken (bkz. Ahmet Halaçoğlu, “Şer’iyeye Sicillerinin Önemi ve 381 Numaralı Harput Şer’iyeye Sicili (H. 1283-84, M. 1866-68)’nin Tanıtımı”, *Fırat Üniversitesi Dergisi* I/1, Elazığ, 1987, s. 34-35), Ahmed Akgündüz 28 olarak ifade etmiştir (bkz. Ahmet Akgündüz, *Şer’iye Sicilleri*, 1, s. 189). Fakat İbrahim Erdoğan, Harput Şer’iyeye sicilleri toplamının aslında 26 olduğunu, Harput Şer’iyeye Sicilleri içerisinde gösterilen 379 ve 380 numaralı sicillerin ise Çemişkezek Sancağı’na ait olduğunu söylemektedir (bkz. İbrahim Erdoğan, XVII. Yüzyılın İkinci Yarısında Osmanlı Toplumunda Değişim Eğilimleri (Harput Örneği), (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara, 2006, s. 9). Bunlardan başka, daha önceki kataloğlarda yer almayan ve Ankara Üniversitesi İlahiyat Fa-kültesi Kütüphanesi’nde bulunan altı adet Harput Şer’iyeye Sicili daha tespit edilmiştir. Bu sicillerin mühim bir kısmı üzerinde lisans ve lisansüstü düzeyde bilimsel çalışmalar yapılmıştır. Harput Şer’iyeye Sicillerini konu alan çalışmalar için bkz. Ahmet Halaçoğlu, 381 Numaralı Harput “Ma’muretü’l-‘Aziz” Şer’iyeye Sicili H. 1283- 84 (M. 1866-68), (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Ün. Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü, Ankara, 1986; Fahrettin Tızlak, 398 Numaralı M.1814/ 1815-1839 (H.1230-1255) Harput Şer’iyeye Sicili, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Fırat Ün. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ, 1987; İbrahim Yılmazçelik, 392 Numaralı Harput Şer’iyeye Sicili H. 1260-1264 (M. 1844-1848), (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Ün. Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü, Ankara, 1987; Ahmet Aksın, 218 numaralı Harput Şer’iyeye Sicili H.1249-1256 (M.1833-1840), (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Fırat Ün. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ, 1990; Bekir Koçlar, 362 Numaralı Harput Şer’iyeye Sicili H. 1082-1083 (M.1671-1673), (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Fırat Ün. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ, 1990; Erdinç Gülcü, 1691-1720 M. (1103-1133 H.) Tarih ve 391 Numaralı Harput Şer’iyeye Sicili, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Fırat Ün. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ, 1993; Celalettin Uzun, H.1048-1049/M.1638-1639 Tarihli Harput Şer’iyeye Sicili (Transkripsiyon ve Değerlendirme), (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Fırat Ün. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ, 2011; M. Fahrettin Kırzioğlu, “Harput, Mamuratü’l-Aziz Şer’iyeye Sicilleri”, *Yeni Fırat Dergisi*, 2, Ankara, 1966, s. 11-14; Ahmet Halaçoğlu, “Şer’iyeye Sicillerinin Önemi ve 381 Numaralı Harput Şer’iyeye Sicili (H.1283-84, M. 1866-68)’nin Tanıtımı”, *Fırat Üniversitesi Dergisi*, 1/1, Elazığ, 1987, s. 33-48; Fahrettin Tızlak, “398 Numaralı Harput Şer’iyeye Sicilinin Özellikleri”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2, Elazığ, 1998, s. 199-203; Ahmet Aksın, “218 Numaralı Harput Şer’iyeye Sicilinin Tanıtımı ve Fihristi”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, IX/1, Elazığ, 1999, s. 1-17; Mehmet Beşirli, “385 Numaralı Harput Şer’iyeye Sicilinin Tanıtımı ve Osmanlı Şehir Tarihi Açısından Önemi”, *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi (OTAM)*, 10, Ankara, 1999, s. 3-25

379	1283-1288	1866-67-1871-72
380	1299-1307	1881-82 - 1889-90
381	1283-1284	1866-1868
382	1072-1073	1661-1663
383	1034-1035	1624-1626
384	1047-1066	1637-38- 1655-56
385	1064-1066	1653-1656
386	1042-1043	1632-1634
387	1310-1327	1892-93 -1909-10
388	1122-1124	1710-1713
389	1279-1280	1862-1864
390	1280-1281	1863-1865
391	1103-1133	1691-1720
392	1260-1264	1844-1848
393	1253-1256	1837-38-1840-41
394	1315-1331	1897-98-1912-13
395	1315-1318	1897-98- 1900-1901
396	1136-1138	1723-1726
397	1076-1077	1665-1667
398	1230-1255	1814-15- 1839

1. H.1048 – 1049/M.1638 – 1639 TARİHLİ HARPUT ŞER'İYYE SİCİLİ

İncelememize konu olan Harput Şer'iyeye Sicili, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Kütüphanesi'nde bulunmakta ve 3844-II demirbaş numarada muhafaza edilmektedir. Defter, H. 1048-1049/M. 1638-1639 yıllarına ait olup, toplamda 166 sayfadır. Fakat defterle alakası olmayan iki adet yarım varağın da deftere sonradan eklendiği anlaşılmaktadır. Sicilin başından sayfa 84'e kadar olan kısmı (sicill-i mahfûz) evlenme, boşanma, mehir, alım-satım, kira, nafaka, kefalet, hibe, borç, miras ve mal davalarını kapsamaktadır. 84'üncü sayfadan 166. sayfaya kadar olan kısmı (sicill-i mahfûz defterlû) ise, birkaç belge hariç, genellikle merkezden gelen ferman, mektup, berat, tezkere, vb. belgelerin suretlerini ihtiva etmektedir.

Defterdeki sayfa numaraları orijinaldir. Fakat bazı sayfalar numaralandırılmamıştır. Mesela ilk varağın ilk sayfasına sayfa numarası verilmemiştir. Ayrıca, arada yer alan varaklardan birine de sayfa numarası verilmemiştir. Transkripsiyon sırasında, herhangi bir karışıklığa fırsat vermemek için, sayfa numarası verilmeyen bu varaklar, sayfa numarası verilmeyen varak (kısaca snv.) olarak ifade edilmiştir.

Defterde yer alan toplam belge sayısı 541'dir. Fakat bunlara ayrıca numara verilmemiştir. Bu nedenle, incelemede kolaylık sağlamak amacıyla ve defterdeki sayfa numarasına bağlı kalmak koşuluyla, her belgeye tarafımızdan birer numara verilmiştir. Verilen bu belge numaraları her sayfada birden başlamaktadır (mesela; s.44/b.1, s.44/b.2.)

Tablo-1: Belgelerin Konularına Göre Dağılımı

Konusu	Belge Sayısı	Yüzdeler Oranı
1. İdari Atamalarla İlgili Belgeler	51	9.42
2. Menzillerle İlgili Belgeler	8	1.47
3. İktisadi Konularla İlgili Belgeler	149	27.54
Vergi	70	12.93
Alım-satım ve kiralama	76	14.08
Narh	3	0.5
4. Sosyal Nitelikli Konularla İlgili Belgeler	243	44.91
Alacak, verecek, borç, veraset, miras, mal, emanet ve yapılan sulh akitleri	149	27.54
Vasi, vekil tayini, nafaka, evlenme, boşanma, mehir, kefalet, hibe, tereke ve seyyidlik	39	7.20
Eşkiyalık	5	0.9
Arazi, su yolu vb. anlaşmazlıklar	13	2.40
Hırsızlık, haneye tecavüz, kişiye tecavüz ve sû-hâl İkrarı	12	2.21
Diyet, olay ve ölüm keşifleri	9	1.66
Gasp, yaralama, sözlü saldırı, iftira	16	2.95
5. Askeri Nitelikli Belgeler	20	3.69
Askeri ikmal, zahire, iaşe vb.	7	1.29
Esirler, vefat eden askerlerin mallarının teslimi, askerın maaşı ve görev sorumlulukları	13	2.40
6. Vakıf ve Fetva Talebiyle İlgili Belgeler	22	4.06
7. Diğer Konularla İlgili Belgeler	48	8.87
Toplam	541	100

2. H. 1048 – 1049 / M. 1638 – 1639 TARİHLİ HARPUT ŞER'İYYE SİCİLİNDE YER ALAN BELGELERİN FİHRİSTİ

(snv./b.1): Harput kalesindeki hazinenin Diyarbakır'a gönderilmesi ve çeşitli masraflara dair kayıt.

(snv./b.2): Ulakçı akçesinin teslimine dair kayıt.

(snv./b.3): Tımar köylerden Osman Beşe tarafından toplanan ulakçı akçesinin teslimine dair kayıt.

(snv./b.4): Sürsürü adlı köyden bazı şahısların kendilerinden fazla vergi alındığı ve darp edildiklerine dair şikâyetlerini ihtiva eden kayıt.

(snv./b.5): Diyarbakır'a gidecek şahıslara dair kayıt.

(snv./b.6): Kığı ve Pekinik develerinin Habusu'da konulup arpalarının verildiğine dair kayıt.

(s.1/b.1): Osman Çelebi b. Gilani Ağa ile kardeşi Halil Çelebi arasındaki mal anlaşmazlığının sulh akdiyle neticelendiğine dair Evâsıt-ı Zi'l-ka'de 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.1/b.2): Vefat eden Hasan'dan kalan evin, kardeşi Ramazan'a kaldığı ve Ramazan'dan da oğlu Mustafa'ya miras olarak intikal ettiğine dair Evâsıt-ı Zi'l-ka'de 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.2/b.1): Miras anlaşmazlığı nedeniyle tarafların bedel-i sulh ile anlaşmalarına dair Evâhir-i Zi'l-ka'de 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.2/b.2): Osman Çelebi b. Bekir Ali ve Veli b. Abdulgani adlı şahısların el-Hac Süleyman b. Veli'ye iki yüz riyali kuruş borçlu olduklarına dair Evâhir-i Zi'l-ka'de 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.2/b.3): Alacak iddiası ve bedel-i sulh ile anlaşma yapıldığına dair Evâhir-i Zi'l-ka'de 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.3/b.1): Alacağın teslim alındığına dair Evâhir-i Zi'l-ka'de 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.3/b.2): Ahmed Çelebi, babası Davut Çelebi'nin Ömer Çelebi adlı şahsa bin yüz elli kuruş borcu olduğunu, bu borcu Yeniçeri Serdarı Mustafa Beşe'ye vererek hüccet almasına rağmen Ömer

Çelebi'nin bu borcu tekrar kendisinden talep ettiğine dair şikâyeti üzerine düzenlenen Evâhir-i Zi'l-ka'de 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.3/b.3): Harput kasabası ispençesi tahsiline memur olan İbrahim Çavuş'un gayrimüslim reaya ile yaşadığı sorunun çözümü için eyalet merkezi Diyarbakır'a gidip mürafaa olunmayı teklif ettiğine ve bu teklifi reayanın kabul ettiğine dair Evâhir-i Zi'l-ka'de 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.4/b.1): Harput'ta bazı köylere Serkis adlı gayrimüslimin Melik olarak atandığına dair Zi'l-ka'de 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.4/b.2): Davut Efendi, Hüsrev b. Ahmed Bey ve Mahmud Beşe adlı şahısların Kesrik ve Çorkiğ adlı köylerde iltizam ettikleri 82 müdlük hububatı teslim ettiklerine dair Evâ'il-i Zi'l-ka'de 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.4/b.3): Borç tesciline dair düzenlenen Evâ'il-i Zi'l-ka'de 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.4/b.4): Şeyhhacı mezrasında hakları olduğunu iddia eden bazı şahısların, arabulucular vasıtasıyla anlaşmalarına dair düzenlenen Evâsit-ı Zi'l-hicce 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.5/b.1): Kesrik adlı köyde bulunan bir tarlanın satışına dair Evâ'il-i Zi'l-ka'de 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.5/b.2): Borç tesciline dair Evâ'il-i Zi'l-ka'de 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.5/b.3): Sara Hatun mahallesinde bulunan bir evin satışına dair Evâ'il-i Zi'l-ka'de 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.5/b.4): Arındık köyünden Musa b. Murat adlı şahsın Harput'taki evini satması için Hasan b. Abdullah'ı vekil ettiğine dair Evâ'il-i Zi'l-ka'de 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.5/b.5): Harput'ta es-Seyyid Hüseyin kızı Hatice'nin mihrini alması için es-Seyyid Osman b. es-Seyyid Ahmed'i vekil ettiğine dair Evâ'il-i Zi'l-ka'de 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.5/b.6): Borç tesciline dair Evâ'il-i Zi'l-hicce 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.6/b.1): Hüseyinik sakinlerinden gayrimüslim bir şahsın mallarını oğullarına bıraktığına dair Evâ'il-i Zi'l-hicce 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.6/b.2): Veli Beşe ve Ali Bali adlı şahısların menzilci tayin edildiklerine dair Evâ'il-i Zi'l-hicce 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.6/b.3): Perçenç adlı köyde tarla satışına dair Evâ'il-i Zi'l-hicce 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.6/b.4): Perçenç adlı köyde ev satışına dair Evâ'il-i Zi'l-hicce 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.7/b.1): Tur-Ali mezrasında bulunan sulu ve susuz tarlalar ile çayır ve harman yerinin satışına dair Evâ'il-i Zi'l-hicce 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.7/b.2): Halil Çelebi b. el-Hac Mehmed, bir bezirhane, bir kavak bahçesi ve dört adet evini Yeniçeri Serdarı Mustafa Beşe'ye 220 riyali kuruşa sattığına dair Evâ'il-i Zi'l-hicce 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.7/b.3): Harput sakinlerinden Yeniçeri Serdarı Mustafa Beşe bir bezirhane, bir kavak bahçesi ve dört adet evini ve bundan başka sulu susuz bir çiftlik toprağını Ali Beşe b. Daşkun'a üç yüz riyali kuruşa ve yirmi dip kavağa sattığına dair düzenlenen Evâ'il-i Zi'l-hicce 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.8/b.1): Pekinik'te bulunan bir kıta bağın satışına dair Evâ'il-i Zi'l-hicce 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.8/b.2): Şaban Ağa'nın, İlyas adlı şahsa emanet bıraktığı 25 adet davarını ve elli kuruşunu, vekili Köse Ahmed vasıtasıyla teslim aldığına dair Evâ'il-i Zi'l-hicce 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.8/b.3): Toprak paylaşımı hususunda yapılan sulh akdine dair Evâ'il-i Zi'l-hicce 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.9/b.1): Halil Bey b. Küçük İbrahim, Hacı Hamamı'ndaki kendi hissesini Hamamcı el-Hac Mehmed'e yüz on iki kuruşa kiraya verdiğiine dair Evâ'il-i Zi'l-hicce 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.9/b.2): Mornik'te bulunan bir tarlanın satışına dair Evâ'il-i Zi'l-hicce 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.9/b.3): Könk adlı köy sakinlerinden Hasan b. Ali'nin, evini ve içindeki eşya ve hayvanlarını üvey oğlu Halil'e hibe ettiğiine dair düzenlenen Evâ'il-i Zi'l-hicce 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.10/b.1): Huriye Hatun mahallesinde bulunan bir evin satışına dair Evâ'il-i Zi'l-hicce 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.10/b.2): Bir alacağın teslim edildiğine dair Evâ'il-i Zi'l-hicce 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.10/b.3): Ali Çelebi b. Zafer ve kardeşi Allahverdi'nin Ramazan b. Kaya'ya borçlu olduklarına dair düzenlenen Evâ'il-i Zi'l-hicce 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.10/b.4): Sipahilerin kanuna aykırı olarak Çötelî ahalisinden fazladan vergi talep etiklerine dair Evâ'il-i Zi'l-hicce 1048 tarihli ilam sureti kaydı.

(s.11/b.1): Vefat eden Hatice adlı bir kadının mirasına dair Evâ'il-i Zi'l-hicce 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.11/b.2): Sancarlık nahiyesindeki bir kıta bağın satışına dair Evâ'sıt-ı Evâ'il-i Zi'l-hicce 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.11/b.3): Huriye Hatun mahallesindeki bir evin satışına dair Evâ'sıt-ı Evâ'il-i Zi'l-hicce 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.12/b.1): Gönderilen buyruldu üzerine, Harput kalesindeki Kızılbaz esirlerin Mahmud Ağa ve İsmail Ağa tarafından kale dizdarı Bekir'den sağ ve salim bir şekilde teslim alındığına dair Zi'l-hicce 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.12/b.2): Boğık veled-i Ağık ve Murat b. Benna Mustafa adlı gayrimüslimlerin, Ramazan Beşe ve Abdullah Çelebi'ye otuz riyali kuruş borçlu olduklarına dair Zi'l-hicce 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.12/b.3): Vartenik sakinlerinden Zurnacı Tavid, Mardik ve Ağar adlı gayrimüslimler ile İbrahim Çelebi b. Büyük el-Hac Mustafa Beşe adlı şahıs arasındaki toprak anlaşmazlığına dair Evâ'hir-i Zi'l-hicce 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.13/b.1): İbrahim Çelebi'ye ait olan bağın, Tavid adlı gayrimüslim tarafından haksız yere işgal edilip tasarruf edildiğine dair Evâ'hir-i Zi'l-hicce 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.13/b.2): Kocasını vefat eden Bengi bint-i Yusuf adlı kadının, kocasından kalan bazı mallarla sümn hakkı, mehr-i müeccele ve iddet nafakasını aldığına dair Evâ'sıt-ı Zi'l-ka'de 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.13/b.3): Bağdad seferinde şehit düşen Kirbastı Mehmed Çavuş'a ait malların Beytü'l-mal eminine teslim edildiğine dair Evâ'hir-i Zi'l-ka'de 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.14/b.1): İbrahim b. Himmet adlı şahsın, amcası Mehmed'in eşi olan Şahican'a on kuruş vererek onu mirastan ihraç ettiğine, amcası ile üvey oğlunun da vefatı sebebiyle, amcasından kalan evlerin kendisine kaldığına dair Evâ'il-i Muharrem 1049 tarihli ilam sureti kaydı.

(s.14/b.2): Kocasını vefat eden Emine bint-i Abdi adlı kadının, kocasından kalan bazı mallarla sümün hakkı, mehr-i müeccele ve iddet nafakasını kocasının mirasçılarında talep edip aldığına dair Evâsıt-ı Zi'l-ka'de 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.14/b.3): Ebu Bekir adlı şahsın, Sağman kazasında topladığı üç bin kuruş nüzül vergisinin iki bin on dört kuruşunu Erzurum'a teslim ettiğini, baki kalan kısmının da kendi zimmetinde olduğunu kabul ettiğine dair Evâ'il-i Muharrem 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.15/b.1): Sultan Meydanı'nda olan bir bağın satışına dair Evâ'il-i Muharrem 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.15/b.2): Habusu köyünde bulunan bağ ve bahçe satışına dair Evâ'il-i Muharrem 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.16/b.1): Huriye Hatun mahallesinde bulunan bir ev satışına dair Evâ'il-i Muharrem 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.16/b.2): Huriye Hatun mahallesinde bulunan iki adet evin satışına dair Evâ'il-i Muharrem 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.16/b.3): Miras anlaşmazlığına dair Evâ'il-i Muharrem 1049 tarihli ilam sureti kaydı.

(s.17/b.1): Vefat eden Büyük el-Hac Mustafa Beşe'nin henüz hayatta iken mallarını oğulları arasında paylaşırması sebebiyle, oğullarının birbirlerinden herhangi bir alacaklarının olmadığına dair Evâ'il-i Muharrem 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.17/b.2): Ömer Çelebi'nin, babasından kendisine kalan hissesini kardeşleri ve annesine hibe ettiğine dair hüccet sureti kaydı.

(s.17/b.3): Avarız hanelerinden olmasına rağmen üzerine düşen vergiyi ödemediği için dava edilen Mahmud b. Maksut'un eskiden sipahi olduğu ve vergiden muaf tutulduğuna dair elinde emri-i şerif olduğuna ve elinde bulunan tarlayı ziraat ederek elde ettiği gelirleri birkaç fukaranın avarızını için vakıf ettiği beyanına dair düzenlenen Evâ'il-i Muharrem 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.18/b.1): Perçenç adlı köyde bulunan bir çiftlik toprağının satışına dair Evâsıt-ı Muharrem 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.18/b.2): Mıgı adlı köyde bulunan iki kıta tarlanın satışına dair Evâsıt-ı Muharrem 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.18/b.3): Anlaşmazlık konusu olan bir çiftlik yerin ortaklaşa kullanımına dair Evâsıt-ı Muharrem 1049 tarihli ilam sureti kaydı.

(s.19/b.1): Hakaret iddiasına dair Evâsıt-ı Muharrem 1049 tarihli hüccet sureti kaydı

(s.20/b.1): Harput'ta 1047 senesi mukataa malından Van'daki askerlerin maaşları için saliyane olunan yedi bin yüz yirmi kuruşu toplamakla görevli olan İbrahim Ağa, Diyarbakır Defterdarı Mehmed Efendi'nin huzurunda, mukataa malından 1047 senesinde Emin Veli Bey'de beş bin yüz yirmi buçuk kuruş baki kaldığını ve şu ana kadar ödeme yapmadığını söyleyerek, Veli Bey'in 1049 senesinin Muharrem ayı sonuna kadar ödeme yapmaması durumunda mallarına el konulacağı beyanına dair düzenlenen Evâhir-i Muharrem 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.20/b.2): Abdurrahman Çelebi b. Veli Beşe adlı şahıs, eşi Rahime'nin mehr-i müeccelesini kullanması sebebiyle, kendisine ait bazı malları eşine bıraktığına dair Evâsıt-ı Muharrem 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.21/b.1): Sarpulu adlı köyün sakinleri olan Han Ahmed, Ali ve Mustafa adlı şahıslar, sipahi ve sipahizade olduklarından vergiden muaf tutulduklarına dair Evâsıt-ı Muharrem 1049 tarihli ilam sureti kaydı.

(s.21/b.2): Harput'ta çuhadar taifesinin şeyhi ve yiğitbaşısı ile bazı şahıslar, pazarda çuhadar esnafından olmayanın iplik alıp satması emr-i şerifle yasaklanmış olmasına rağmen, Beşir b. Ahmed, Süleyman, Ağca Kara, Topal Ömer ve Katil Hacı Hasan adlı şahısların iplik alıp sattıklarını iddia ederek bunlara engel olunmasını talep etmişlerdir. Adı geçen şahıslar ise cevaplarında, taşradan gelerek iplik alıp başka memleketlerde satmadıklarını, aldıkları ipliği yine pazarda çuhadar esnafına sattıklarına dair beyanlarını ihtiva eden Evâsıt-ı Muharrem 1049 tarihli ilam sureti kaydı.

(s.22/b.1): Bir alacağın tesciline dair hüccet sureti kaydı.

(s.22/b.2): Camii-i Kebir mahallesinde oturan ve bir iftiraya uğrayan Derovi Muradik veled-i Dezemşik adlı gayrimüslimin kendi halinde ve ehl-i ırz olduğuna dair Evâsıt-ı Muharrem 1049 tarihli ilam sureti kaydı.

(s.22/b.3): Harput'ta halktan fazladan vergi toplandığı iddiası üzerine Ali Çelebi adlı biri kethüda olarak atanmıştır. Bundan sonra, fazladan vergi toplandığı şikâyet konusu olursa, hesabının Ali Çelebi'den sorulacağına dair Evâhir-i Muharrem 1049 tarihli ilam sureti kaydı.

(s.23/b.1): Bir şahsın seyyid olduğunun tesciline dair düzenlenen Evâhir-i Muharrem 1049 tarihli ilam sureti kaydı.

(s.23/b.2): Şah Ali b. İsmail adlı şahsın, bağını ve içindeki evini Ali b. Şaban Ağa ve Hüseyin'e altmış riyali kuruşa sattığına ve elde ettiği geliri de çocukları arasında paylaştığına dair Safer 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.24/b.1): Bir borcun ödendiğine dair Safer 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.25/b.1): Borç tesciline dair Safer 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.25/b.2): Borç tesciline dair Safer 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.25/b.3): Borç tesciline dair Safer 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.25/b.4): Borç tesciline dair Safer 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.26/b.1): Borç tesciline dair Safer 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.26/b.2): Borç tesciline dair Safer 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.26/b.3): Dergâh-ı Ali yeniçerilerinden olup vefat eden ve mallarının beytül-male kaldığı iddia edilen Büyük el-Hac adlı şahsın mirasçılarının olduğuna dair Evâ'il-i Safer 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.27/b.1): Harput mukataa emini olan Veli Bey, Van'daki askerlerin maaşları için vergi toplamakla görevli olan İbrahim Ağa'ya mukataa malından beş bin yüz yirmi kuruş ödemesi gereken borcu olduğunu ifade etmiştir. Borcunu İbrahim Ağa'ya üç aya kadar ödeyeceğini ve bu vade süresince de bazı mallarını bey'-i bi'l-vefâ ile satacağını ve borcunu vadesinde ödemediği takdirde mallarının satışının yapılması hususunda düzenlenen Evâ'il-i Safer 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.27/b.2): Vasi atamasına dair Evâsıt-ı Safer 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.28/b.1): Abdulkadir adlı şahsın ölümüyle bundan miras olarak kalan bağın varisleri yetim ve küçük yaşta oldukları için bağın yetimlerin hayrı için müzayede yoluyla yüz kırk riyali kuruşa Hüseyin b. Ali adlı şahsa satılarak elde edilen gelirin de nafaka olarak atanmasına dair düzenlenen Evâ'il-i Safer 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.28/b.2): Harput'ta 1047 yılında mukataa emini olan Veli Bey, Van'daki askerlerin maaşları için vergi toplamakla görevli olan İbrahim Ağa'ya borcu olduğunu ve Hacılı mahallesindeki evleri ile birlikte satın aldığı bir mezrasını hayvanları ve ziraatıyla birlikte İbrahim Ağa'ya bin riyali kuruşa satın borcuna karşılık takas yaptığına dair düzenlenen Evâ'il-i Safer 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.29/b.1): Pekinik sakinlerinden olup vefat eden Hazorik veled-i Kirakos adlı gayrimüslimin çocukları, kendilerine miras olarak intikal eden bir kıta bağı babalarının borcunu ödemek için müzayede yoluyla Usta Ahmed ve Hamza Beşe'ye yirmi riyal kuruşa sattıklarına dair Evâsıt-ı Safer 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.29/b.2): Bahçe yapılan bir tarlanın, su anlaşmazlığı sebebiyle, yeniden tarla olarak kullanılmasına dair Evâsıt-ı Safer 1049 tarihli ilam sureti kaydı.

(s.30/b.1): Borca karşılık rehin bırakılan malların satışının yapıldığına dair Evâhir-i Safer 1049 tarihli Hüccet sureti kaydı.

(s.31/b.1): Fatma adlı kadının vekili olan İbrahim b. Abbas adlı şahsın, Fatma hanımın kocası Ali'nin Bağdat seferinde öldüğü ve Ali ile kardeşi Musli'nün ortaklaşa kullandığı evden Ali'nin kendi hissesini Fatma hanımın mihr-i mü'eccelesi için verdiği iddiası üzerine düzenlenen Evâsıt-ı Safer 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.31/b.2): Mehmed b. Mahmud Günyeri adlı şahsın, kendisine miras olarak kalan bağ hissesini kardeşi İsmail'in aldığına dair beyanı üzerine düzenlenen Evâsıt-ı Safer 1049 tarihli ilam sureti kaydı.

(s.31/b.3): Satışta şuf'a hakkı iddiası üzerine düzenlenen Evâhir-i Safer 1049 tarihli ilam sureti kaydı.

(s.32/b.1): Harabe ev ve bağ yolunu kardeşine sattığını inkâr eden Mehmed'in, şahitlerin de ifadesiyle, bu yeri kardeşi Mustafa'ya sattığına dair hüccet sureti kaydı.

(s.32/b.2): Bir borçlanmaya dair Rebî'ü'l -evvel 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.32/b.3): Bir borçlanmaya dair Rebî'ü'l -evvel 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.32/b.4): Bekirin, Temte köyünden İlyas adlı şahıstan alacağını tahsil ettiğine dair hüccet sureti kaydı.

(s.32/b.5): Huriye Hatun mahallesinde bulunan evlerin satışına dair Rebî'ü'l -evvel 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.33/b.1): Amasya sakinlerinden Mustafa Çelebi bin Davud'un, vekili olduğu Mustafa Çelebi'nin El-Hac Ali ve Mevlud Bey'den bin beş yüz kuruş alacağını olduğuna ve vekilliği sebebiyle adı geçen şahıslardan bin yüz kuruş aldığına ve dört yüz kuruşun da baki kaldığına dair Rebî'ü'l -evvel 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.33/b.2): Hoşmat köyü sakinlerinden olan Kör Latif adlı şahsın, Karabağ adlı yerde harabe bağ yerini Sarı Hamit adlı şahsın haksız yere tasarruf ettiği yönündeki şikâyeti üzerine, şahitlerin şahadetiyle bu yerin Hamit tarafından satın alınarak yirmi senedir kullandığına dair Evâ'il-i Rebî'ü'l -evvel 1049 tarihli ilam sureti kaydı.

(s.33/b.3): Huriye Hatun mahallesinde bulunan bir evin satışına dair Evâ'il-i Rebî'ü'l -evvel 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.33/b.4): Vefat eden bir gayrimüslime ait toprağı Sefer Beşe adlı biri, sâhib-i arzına tapu resmi ödeyerek tasarruf ediyordu. Yapılan şikâyet üzerine, sâhib-i arza ödediği tapu ücreti geri ödenmek suretiyle, bu yerlerin mirasçılara iade edilmesine dair Evâ'il-i Rebî'ü'l -evvel 1049 tarihli ilam sureti kaydı.

(s.34/b.1): Bazı gayrimüslimler, kendileri küçük iken babalarının öldüğünü ve aynı köyde sakin iken ölen Sefer Beşe'nin babalarıyla müşterek kullandığı bahçelerini zapt ettiğini söyleyerek, kendi hakları olan hissenin iade edilmesini istemişlerdir. Şahitlerin şahadetiyle, babalarıyla Sefer Beşe'nin bahse konu olan bahçeyi ortak olarak kullandıklarına dair Evâ'il-i Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.34/b.2): Menas adlı gayrimüslimin sel sularına kapılarak ölmesi üzerine, keşif yapılmasına dair Evâ'il-i Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.34/b.3): Cafer adlı şahsın havuza girerek boğulması üzerine, keşif yapılmasına dair Evâ'il-i Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.34/b.4): Osman ve Veli Gaffar adlı şahıslar arasındaki yol anlaşmazlığına dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.35/b.1): Vaziha adlı yaşlı bir kadın, mallarını satıp kendisine nafaka etmesi için şahitler huzurunda Gemicizade Mustafa'yı vekil tayin ettiğine dair Evâ'il-i Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.35/b.2): Hamza Beşe b. Ramazan ve Kalaycı Yahya adlı şahıslar arasındaki yol anlaşmazlığına dair Evâ'il-i Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli ilam sureti kaydı.

(s.35/b.3): Ulu-Camii mahallesi sakinlerinden olan es-Seyyid Hasan'ın, kardeşi Mürteza'nın nafakaya ihtiyacı olması sebebiyle, babalarından kalan malların satılarak kardeşine günlüğü altı akçe nafaka verildiğine dair Evâ'il-i Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.35/b.4): Kinederiç adlı köyde bulunan 5 adet tarlanın satışına dair Evâ'il-i Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.36/b.1): Borç tescili ve rehinde bırakılan bir mala dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.36/b.2): Ahi-Musa mahallesinde olan evlerin satışına dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.36/b.3): Mazgir nahiyesinde olan bir hisse bağın satışına dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.37/b.1): Hatun adlı bir kadının, babasından miras olarak kalan Cami'-i Kebir mahallesindeki evlerini ve bağını Hacı Hasan'dan almak için Monlâ Süleyman b. Bayram'ı kendisine vekil ettiğine dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.37/b.2): Kesrik adlı köyde bulunan bir tarlanın satışına dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.37/b.3): Hüseyinik'te iki gayrimüslim kardeş arasında meydana gelen bir bağ yeri üzerindeki anlaşmazlığın halline dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.37/b.4): Bir alacak tahsiline dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.37/b.5): Osman Beşe'nin Recep adlı şahıstan alacağı olduğuna dair ilam sureti kaydı.

(s.37/b.6): Diyarbakır Nazırı Davut Efendi, ambardarlık olarak Haydar Çelebi'den on iki kile tereke talep etmiştir. Ancak Saru Ali adlı başka bir şahıs bunun kendisinde olduğunu, Haydar Çelebi'nin alakasının olmadığını ifade etmiştir. Bu hususa dair düzenlenen Evâsıt-ı Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.38/b.1): Vaziha adlı kadının, kocası Osman'ın kırk senedir kayıp olduğunu ve kendisinin de geçimini sağlayabilmesi için nafakaya ihtiyacının olduğunu ifade etmiştir. Osman'a ait olan emlakın müzayede yoluyla satılarak kendisine günde on akçe verilmesine dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.38/b.2): Zaluni adlı köyün sakinlerinden Varik adlı gayrimüslimin, kendisine ait olan bağını, tarlasını, bostan yerini ve evlerini Meradik adlı gayrimüslime hibe ettiğine dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.38/b.3): Borç tesciline dair Evâhir-i şehri Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.38/b.4): Miyadun'da bir adet tarlanın Bekir Beşe adlı şahıs tarafından haksız yere kullandığına ve bu tarlanın Ahmed Çelebi'ye ait olduğuna dair Evâhir-i Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli ilam sureti kaydı.

(s.39/b.1): Bir yol anlaşmazlığına dair Evâhir-i şehri Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli ilam sureti kaydı.

(s.39/b.2): Sağman kazası sakinlerinden olan Osman ve Derik adlı şahısların cizye vergisini toplamakla görevli olan Mehmed Ağa'ya beş yüz altmış sekiz kuruşluk cizye için kefil olduklarına ve Mehmed Ağa'nın da bunu kabul ettiğine dair hüccet sureti kaydı.

(s.39/b.3): Katırcısıyla birlikte katırlarını kaybeden birinin katırlarını bulması fakat katırcısının bulunamaması durumunda, kan diyeti ödemeyeceğine dair Evâhir-i Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli ilam sureti kaydı.

(s.40/b.1): Bir bahçenin satışına dair Evâhir-i Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.40/b.2): Cip adlı köyün sakinlerinden olan Nasır adlı kişinin hanımı Ali b. Kanber tarafından hançer ile yaralanmıştır. Nasır'ın şikâyeti üzerine, Ali bunu inkâr etmişse de neticede tanıkların şahadetiyle Ali'nin suçluluğuna dair Evâhir-i Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli ilam sureti kaydı.

(s.40/b.3): Bir karadut ağacının müşterek kullanımına dair Evâhir-i Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.40/b.4): Harput'ta bir hamam yaptırmak isteyen Palu hâkimi Cemşid Bey'in, hamama gelecek suyu geceden sabaha kadar hamama bağlayıp, suyolunda oluşabilecek zararı ve noksanlığı da hamamın kirasından tahsil edeceğine dair Evâ'il-i Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.41/b.1): Monlâ köyünden Halime adlı kadının vekili sıfatıyla Hüseyin Beşe'nin, Halit Bey'den sümün hissesi, mihr ve nafakası ile babasından intikal eden ve Halit Bey'in elinde bulunan ev ve bağın satışından elde edilen dört yüz riyali kuruşu aldığına dair Evâhir-i Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.41/b.2): Bir borcun ödendiğine dair Evâhir-i Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.41/b.3): Mehmed Çelebi'nin Diyarbakırlı Küçük Mehmed'den on kuruş alacağını olduğuna dair tanıkların şahadetiyle düzenlenen hüccet sureti kaydı.

(s.42/b.1): Harput emini Rıza Ağa'nın vekili sıfatıyla Yusuf Bey adlı şahıs, Avculu adlı köyde vefat eden Gül Beşe adlı kadının bırakmış olduğu mirasın devlete ait olduğunu, fakat Ahmed b. Muhammet tarafından haksız yere tasarruf edildiğini iddia etmiştir. Fakat, Gül Beşe'nin Ahmed Bey'in amcası kızı olduğuna dair Evâ'il-i Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.42/b.2): Mevlud b. Halil ve kardeşi oğlu Ahmed b. Allahverdi birbirlerine kefil olarak Ömer Ağa'dan üç yüz kuruş borç aldıklarına dair Evâ'il-i Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.42/b.3): Bir borcun tesciline dair Evâ'il-i Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.42/b.4): Kizir Ahmed b. Piri'nin bir daha kethüdalık yapmayacağına dair yemin etmiş olmasına rağmen tekrar kethüdalık yaptığına dair Evâ'il-i Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.42/b.5): Hoca mahallesinde bulunan bir evin satışına dair Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.43/b.1): İki şahıs arasındaki bir alacak verecek davasına dair Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli ilam sureti kaydı.

(s.43/b.2): Zeynep Çeşmesi mütevellisi olan es-Seyyid Mahmud Çelebi b. el-Hâc Recep, zimmetinde olan yirmi riyâli kuruşu çeşmenin masrafları için kullandığına ve bundan başka vakfın iki dükkânı olduğuna bu dükkânlardan birinin kira gelirinin kendisine ücret olarak tayin edildiğine, diğer dükkân kirasının ise kendi kefaletinde olduğuna dair Evâ'il-i Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.43/b.3): Bir hakaret davasına dair Evâ'il-i Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.43/b.4): Zaluni Meliki Pir Bey adlı şahsın, tumar köylerinden salyane tahsil eden Ömer b. Yusuf'un topladığı parayı kendisine vermediği yönündeki iddiasına karşılık, Ömer adlı şahsın, doksan kuruş akçenin bazı tumar köylerinde baki kaldığını ve bunu tahsil edince kendisine vereceğine dair beyanını ihtiva eden hüccet sureti kaydı.

(s.44/b.1): Malkoç Efendi köyü sakinlerinden olan Cafer Ağa'nın durum ve ahvalinin araştırılmasına dair Evâ'il-i Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.44/b.2): Tutuklanan Mehmed Çelebi'nin kendi halinde ve kimseye zararı olmadığı ve kendisine isnat edilen suçta işlemediği ve serbest bırakılması gerektiği hususuna dair ilam sureti kaydı.

(s.45/b.1): Ali Bey b. Musa Çelebi'nin hizmetkârı olan Cafer, Ali Bey'e ait Kır Bağı adıyla anılan yerde havuza girip boğulmuştur. Yapılan keşif sonucunda yakınlarına kan bedeli ödenmemesine dair Evâ'il-i Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.45/b.2): Darp davasına dair Evâ'il-i Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.45/b.3): Bir hakaret davasına dair Evâ'il-i Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.45/b.4): Ebutahir mahallesinde bulunan bir miktar yerin satışına dair Evâ'il-i Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.46/b.1): Pekinik köyündeki bir kıta bağın satışına dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.46/b.2): Bir hırsızlık iddiasına dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.46/b.3): Bir darp hadisesinin keşfine dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.46/b.4): Borç tesciline dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.46/b.5): Bir hırsızlık iddiası üzerine düzenlenen Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.46/b.6): Perçenç ve Hırhik adlı köylerde tespit edilen üç adet mîri camusun ücreti olan yirmi altı riyali kuruşun bu köy sakinlerinden tahsil edildiğine dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.47/b.1): Habusu'da olan Koca Kemal adlı gayrimüslim Nikov adlı zimmîyi kefil gösterdiğine dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.47/b.2): Darp davası ve yapılan keşfe dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.47/b.3): Şişnaz adlı köyde bulunan bağın satışına dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.47/b.4): Hüseyin adlı köyde bulunan bir evin satışına dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.48/b.1): Karuğid adlı köyde bulunan bir tarlanın satışına dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.48/b.2): İstihdam kullarından olan Ali Bey b. Ahmed'in Yusuf Ağa'nın emanet olarak bıraktığı akçeyi Harput kalesi dizdarı Hüseyin Ağa'dan aldığına dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.48/b.3): Satışta şuf'a talebine dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.48/b.4): Hoca mahlesinde bulunan beş bab evin satışına dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.49/b.1): Fi'l-i şen'iddiasına dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.49/b.2): Meydan-ı Atik mescidi'nin yanında mescide ait olan bir miktar yerin vakfa gelir için kiraya verildiğine dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.49/b.3): Ücretini aldığı halde hizmet mahallini terk eden Bekir bin İbrahim'den davacı olan Nemkizade Mahmud Beşe'nin, durumla alakalı soruşturma talebinin kabul edildiğine dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.49/b.4): Mehmed Ağa Mescidi mahallesinde bulunan evin eklentileriyle satışına dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.49/b.5): Mehmed b. Hükmüllah Kulu adlı şahsın bazı kimselere kefil olduğuna dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.49/b.6): Sugözesi nahiyesinde bulunan bağın eklentileriyle satışına dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.50/b.1): Mevlud ve el-Hâc Ali Sarı adlı kişiler, Kasab Kaya ve Ali adlı şahıslarla birlikte Amasya sakinlerinden olan Mustafa Çelebi'den bin beş yüz kuruş borç almışlardır. Bu parayı Veli Bey adlı şahsa vermişler ve karşılık olarak da Veli Bey'den yüz müd buğday alarak satmışlardır. Fakat Kasab Kaya ve Ali adlı kişilerin Mustafa Çelebi'den aldıkları borcu ödemeye yanaşmadıkları ve Mustafa Çelebi'ye borçlu olduklarına dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.50/b.2): Yeniçeri, acemioğlanı, kul oğlanı, topçu ve cebeci taifelerinin amiri olan yeniçeri serdarı dışında adı geçen askeri zümrelere mensup olanların özlük işlerine başka idareci ve halktan kişilerin karıştığına dair şikâyet üzerine, yeniçeri serdarı dışındakilerin söz konusu müdahaleden men olunması hususunda gönderilen Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli ferman sureti kaydı

(s.50/b.3): s.49/b.6'nın devamı.

(s.50/b.4): Mevlud ve el-Hâc Ali adlı kişiler, Kasap Halil ve es-Seyyid Meşuk Mehmed adlı şahıslarla birlikte Amasya sakinlerinden olan Mustafa Çelebi'ye bin beş yüz kuruş verecekleri vardır. Fakat Kasap Halil ve es-Seyyid Meşuk Mehmed adlı şahıslar Mustafa Çelebi'den aldıkları borcu inkâr ettiklerine dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.51/b.1): Borç tesciline dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.51/b.2): Hacılı mahallesinde bulunan evin satışına dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.51/b.3): Alacağın teslim edildiğine dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.52/b.1): Nazır Davut Efendi, Veli Bey zimmetinde devlete ait olan yirmi dört bin kile geliri alıp der ambar ettiğine dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.52/b.2): Veli Bey, Nazır Davut Efendi'nin kendisinden kanuna aykırı olarak ve haksız yere tezkere akçesi adı altında para aldığını bildirmesi üzerine, alınan akçenin Veli Bey'e iade edilmesine dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli ilam sureti kaydı.

(s.52/b.3): Bağat vergisinin toplanması için İbrahim Çavuş'un vazifelendirildiğine dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.52/b.4): Borç tesciline dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.52/b.5): Harput mukataa emini olan Veli Bey'in, Yeniçeri Serdarı olan Mustafa Beşe'ye iki yüz on beş kuruş borcu vardır. Bu borca karşılık Çorkığ mezrasını rehin olarak bırakmıştır. Fakat bu mezra satıldığından dolayı, Mustafa Beşe'nin borcunun bir kısmı hububat satılarak ödenmiş, kalan kısım için ise Ekrüz'deki yerin rehin bırakılmıştır. Bu hususa dair düzenlenen Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.53/b.1): Kazzâz Veli Bey'in benefiş zerdavel kürklü karacasını Seyyid oğlu Ömer ve Seydi Bali oğlu Ali'ye verdiği dair hüccet sureti kaydı.

(s.53/b.2): Satışı yapılan evlerin ücretinin alındığına dair Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.53/b.3): Kethüda Ahmed, Harput mütesellimi olan İbrahim Ağa'nın kendisinden sebepsiz yere yüz kuruş aldığını iddia etmiştir. Mübaşir gönderilerek olay soruşturulmuş, İbrahim Ağa'nın almış olduğu akçeler Ahmed Bey'e iade edilmiştir. Bu hususa dair düzenlenen Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.53/b.4): Şüşnaz nahiyesinde olan Mustafa Bey'in evine hırsız girmiş ve bazı malları çalınmıştır. Seltan oğlu Ömer, Davud oğlu Abdurrahman ve Kürt Hüseyin oğlu Kara Veli adlı şahısların bu suçu işledikleri düşünülerek, şüphe üzerine hapsedildiklerine dair Evâ'il-i Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.54/b.1): Miyadun adlı köyün sakinlerinden olan Ebu Bekir b. Karzar ile Ahmed Beşe b. Davud adlı şahıslar arasında tarlayla meselesi yüzünden bir problem bulunmaktadır. Tanıkların şahadetiyle Ebu Bekir'in haklılığına dair Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli ilam sureti kaydı.

(s.54/b.2): Cennet Hamza adlı şahsın Kale mahallesinde olan evlerini Hamza adlı şahıs tarafından zabt edildiğine dair Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.54/b.3): Ömer b. Ahmed adlı şahıs, üvey oğlu olan Mehmed b. Ali adlı şahsın kendisini yaşlı haliyle evden kovduğunu iddia etmiştir. Ömer ise üvey babasıyla anlaşarak ayrıldıklarını ve bir birlerinden her hangi bir alacaklarının olmadığını ve buna tanıklık edecek Müslümanların olduğunu söylemiştir. Bu hususa dair tanıkların şahadetiyle düzenlenen Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.55/b.1): Vasi atamasına dair hüccet sureti kaydı.

(s.55/b.2): Dellâl Mehmed b. İbrahim adlı şahıs Pincirik nahiyesinde olan bağını torunu olan Ömer'e hibe etmiştir. Fakat Ömer küçük yaşta olduğundan oğlu İbrahim'e velayeden teslim edildiğine dair Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.55/b.3): Satışta şuf'a hakkı talebine dair Evâ'il-i Cumâde'l-ûla 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.55/b.4): Peygamber Mescidi'nin imameti el-Hâc Ebu Bekir Efendi'ye verildiği gibi, aynı vazifeye Davud Çelebi adlı şahıs da atanmıştır. Bundan dolayı bu şahıslar arasında problem oluşmuştur. Bu problemin şahısların birbirleriyle anlaşırılarak giderildiğine dair Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.56/b.1): Kemal veled-i Tavid adlı şahıs, Ali b. Yusuf adlı şahıstan on beş riyali borç aldığına dair hüccet sureti kaydı.

(s.56/b.2): Borca karşılık Şehruz mahallesinde bulunan evin satışına dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.56/b.3): Arslaniye mahallesinde bulunan evin eklentileriyle satışına dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.56/b.4): Darp davasına dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.57/b.1): Behrimaz mahallesinde bulunan evin ve Bekirme adlı köyde olan bir dönüm bağın satışına dair Fi'l-yevmi'l-Hams aşr min-Zi'l-hicce-i harâm 1047 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.57/b.2): Mustafa Bey b. Kul adlı şahıs Harput şehrinin Müslümanları ve gayrimüslimleri üzerine salyane olan beş yüz İstanbuli kile arpayı teslim alıp Diyarbakır'daki miri ambara teslim ettiğine dair Eva'il-i Cumâde'l-ûla 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.57/b.3): Ahi mahallesinde bulunan iki bab evin müzayede yoluyla satışının yapıldığına dair Eva'il-i Cumâde'l-ûla 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.58/b.1): El-Hâc Süleyman adlı şahıs, Mansur ve oğlu Mustafa'dan alacağını olduğunu ve bu alacağını tahsil ettiğine dair Eva'il-i Cumâde'l-ûla 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.58/b.2): Van kullarının mevâciblerini toplamaya yetkili olan İbrahim Bey adlı şahıs daha önceden Harput mukataa emini olan Veli Bey'e ait olup Kuzabad nahiyesinde olan mallarını Van kullarının mevâcibi için ödemesi gereken miktar karşılığı Veli Bey'den satın almış olduğu malları Bizmişen adlı köyde olan mallarla birlikte Davud Beşe ve Halil Çelebi'ye sattığına dair Eva'il-i Cumâde'l-ûla 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.58/b.3): Sara Hatun mahallesinde bulunan evin satışına dair Eva'il-i Cumâde'l-ûla 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.59/b.1): Terasi İbrahim'in Pazarbaşı Hasan'dan beş batman işlenmiş deri talep ettiğine dair hüccet.

(s.59/b.2): Terasi İbrahim adlı şahsın Hasan Çelebi'den altı batman işlenmiş deri aldığına dair Eva'il-i Cumâde'l-ûla 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.59/b.3): Kalede bulunan bir bab evin satışına dair Eva'il-i Cumâde'l-ûla 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.59/b.4): Harput'a bağlı köylerin sakinleri Emin Seyyid Mustafa Ağa'nın kendilerinden desturcelik ve kuzat akçesi aldığı iddia ediyorlar. Seyyid Mustafa Ağa da bu köylerden desturcelik ve kuzat akçesi adı altında iki yüz üç kuruş aldığı ikrar ettiğine dair Eva'il-i Cumâde'l-ûla 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.59/b.5): Hakaret iddiasına dair hüccet sureti kaydı.

(s.59/b.6): Kara Kaya Göz Mescidi adlı mahallede bulunan iki bab evin satışına dair hüccet sureti kaydı.

(s.60/b.1): Satışta şuf'a hakkı talebine dair Eva'il-i Cumâde'l-ûla 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.60/b.2): Darp iddiasına dair Eva'il-i Cumâde'l-ûla 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.60/b.3): Zaluni adlı köyde olan bir bağ yerinin borca karşılık verildiğine dair hüccet sureti kaydı.

(s.60/b.4): Borç tescili ve borç ödenmediği takdirde rehin bırakılan mezranın yarısı müzayede ile satılarak borcun ödenmesine dair Eva'il-i Cumâde'l-ûla 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.61/b.1): Hasan Bey b. Kabasakal Mustafa Bey kendisine ait olan buğday, arpa, darı ve pamuk hissesinin bir kısmını bedelsiz olarak Raziye Hatun'a verdiği dair Evâ'il-i Cumâde'l-ûla 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.61/b.2): Herdi adlı köyde bulunan bir kıt'a tarlanın satışına dair Evâsıt-ı Cumâde'l-ûla 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.61/b.3): Vekil atamasına dair Evâsıt-ı Cumâde'l-ûla 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.61/b.4): Vekil atamasına dair Evâsıt-ı Cumâde'l-ûla 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.61/b.5): Vekil atamasına dair Evâsıt-ı Cumâde'l-ûla 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.61/b.6): Vekil atamasına dair Evâsıt-ı Cumâde'l-ûla 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.62/b.1): Borç tescili ve borca karşılık rehinde bırakılan mala dair Evâsıt-ı Cumâde'l-ûla 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.62/b.2): Şişnaz nahiyesinde bulunan bağın satışına dair Evâsıt-ı Cumâde'l-ûla 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.62/b.3): Darp iddiası ve keşif talebinde dair Evâ'il-i Cumâde'l-ûlâ 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.63/b.1): Komşular arasındaki anlaşmazlık ve şahitlerin beyanına dair 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.63/b.2): Mevlud Bey ile Ali Saru adlı şahıslar, es-Seyyid Mehmed'le birlikte Mustafa Çelebi adlı şahıstan bin beş yüz kuruş borç aldıklarını; fakat es-Seyyid Mehmed'in bu borcu ödemek istemediğini iddia etmişlerdir. Es-Seyyid Mehmed ise bu borçla alakasının olmadığını söylemiş ve tanıkların şahadetleriyle es-Seyyid Mehmed'in haklılığı tescil edilmiştir ki bu hususa dair düzenlenen Evâ'il-i Cumâde'l-ûlâ 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.64/b.1): Borç tesciline dair Evâ'il-i Cumâde'l-ûlâ 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.64/b.2): Miras konusundaki anlaşmazlığa dair Evâ'il-i Cumâde'l-ûlâ 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.64/b.3): Ali Çelebi b. Monla Halim ile Ali Bey, mütesellim İbrahim Ağa'dan elli kuruş talep etmişlerdir. Bu elli kuruşun otuz kuruşunu Ali Bey almıştır, on altı kuruşunu da Ali Çelebi'nin aldığına dair Evâ'il-i Cumâde'l-ûlâ 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.64/b.4): Kemal adlı şahsın öküz akçesinden elli üç kuruş el-Hâc Mustafa'dan aldığına dair Evâ'il-i Cumâde'l-ûlâ 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.65/b.1): Safiye b. Musa'nın sicil vekili olan kardeşi Ali, Safiye'nin eşi olan Osman'ın vefatıyla Safiye'ye ait olan mihrini ve sümün hisse hakkını Osman'ın varislerinden aldığına dair Evâ'il-i Cumâde'l-ûlâ 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.65/b.2): Satışta şuf'a hakkına dair Evâ'il-i Cumâde'l-ûlâ 1049 tarihli ilam sureti kaydı.

(s.65/b.3): Hoca mahallesinde bulunan evin eklentileriyle satışına dair Evâsıt-ı Cumâde'l-ûlâ 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.66/b.1): Kara Kepez adlı yerde bulunan üç bölük toprağın satışına dair Evâsıt-ı Cumâde'l-ûlâ 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.66/b.2): Meydan Camisinin arkasındaki ekmek dükkânının bir kısım hissesinin satışına dair Evâsıt-ı Cumâde'l-ûlâ 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.66/b.3): Borç tescili ve borca karşılık rehinde bırakılan mala dair Evâsıt-ı Cumâde'l-ûlâ 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.67/b.1): Hadice b. Şah Hüseyin'in sicil vekili olan Demirci Mehmed Çelebi b. İsmail Çelebi, Hadice'ye ölen kızından kalan süds hissesini vekilliği nedeniyle Çeribaşı Mustafa Çelebi'den talep edip aldığına dair Evâsıt-ı Cumâde'l-ûlâ 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.67/b.2): Daha önce dava konusu olan Zaluni köyündeki bademliğin Percan veled-i İğob adlı gayrimüslim kendi hüsnü rızasıyla Osman adlı şahsın varislerine feragat ettiğine dair Evâsıt-ı Cumâde'l-ûlâ 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.67/b.3): Miras olarak kalan bir kavak bahçesinin varisi olduğu halde başka birinin tasarrufuna verildiği iddiasına dair Evâsıt-ı Cumâde'l-ûlâ 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.68/b.1): Vartenik adlı köyde kiraya verilen bir çiftlik zeminin kira bedelinin tahsis edildiğine dair Evâ'il-i Muharremü'l-harâm 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.68/b.2): Alacağın tahsil edildiğine dair Evâ'il-i Muharremü'l-harâm 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.68/b.3): Dava konusu olan bir tarlanın on beş seneden beri Bektaş Beşe'nin tasarrufunda olduğuna dair Evâ'il-i Muharremü'l-harâm 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.69/b.1): Hinsor adlı köyde bulunan sulu ve susuz topraklar ile bir bahçenin satışına dair Evâsıt-ı Cumâde'l-ûlâ 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.69/b.2): Ölen şahsın borcunun ödenmesi için bazı menzil yerlerinin müzayede yoluyla satışına dair Evâsıt-ı Cumâde'l-ûlâ 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.69/b.3): Satışta şuf'a hakkına dair Evâhir-i Cumâde'l-ûlâ 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.70/b.1): Aliye bint-i Zeyd adlı hatununun kendisini bin akçe mehr-i müccel ve on akçe mehr-i muaccel karşılığında nikâhlayan Mureyc bin Ali'den söz konusu mehr-i muaccel bedeli olan on kuruşu teslim aldığına dair Evâhir-i Cumâde'l-ûlâ 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.70/b.2): Hoca mahallesinin sakinlerinden olup vefat eden Kara Bekir Çelebi'nin çocukları ve akrabaları arasındaki miras taksimine dair Evâhir-i Cumâde'l-ûlâ 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.71/b.1): Borç tesciline dair Evâhir-i Cumâde'l-ûlâ 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.71/b.2): Alacağın tahsil edildiğine dair Evâhir-i Cumâde'l-ûlâ 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.71/b.3): Alacağın tahsil edildiğine dair Evâhir-i Cumâde'l-ûlâ 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.71/b.4): Hırsızlık iddiasına dair Evâhir-i Cumâde'l-ûlâ 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.72/b.1): Pancarlık nahiyesinde bulunan bir bahçenin ölen şahsın borcunun ödenmesi için müzayede yoluyla satışının yapıldığı ve borcun da ödendiğine dair Evâhir-i Cumâde'l-ûlâ 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.72/b.2): Fazladan vergi alındığı iddiası üzerine yapılan sulh akdine dair Evâhir-i Cumâde'l-ûlâ 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.73/b.1): Emanetin eksik olarak teslim edildiği iddiasına dair Evâhir-i Cumâde'l-ûlâ 1049 tarihli ilam sureti kaydı.

(s.73/b.2): Borç tescili ve borca karşılık bırakılan rehine dair hüccet sureti kaydı

(s.74/b.1): Eşkîyalık iddiasına dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.74/b.2): Eşkîyalık iddiasına dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.74/b.3): Eşkîyalık iddiasına dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

- (s.75/b.1): Hırsızlık iddiasına dair Evâ'il-i Cumâde'l-ûla 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.
- (s.75/b.2): Alacağın tahsil edildiğine dair gurre-i Cumâde'l-ûla 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.
- (s.75/b.3): İğnki adlı köyde bulunan bir tarlanın satışına dair gurre-i Cumâde'l-ûla 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.
- (s.75/b.4): Alacağın tahsil edildiğine dair gurre-i Cumâde'l-ûla 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.
- (s.76/b.1): Alacağın tahsil edildiğine dair hüccet sureti kaydı.
- (s.76/b.2): Alacağın tahsil edildiğine dair gurre-i Cumâde'l-ûla 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.
- (s.76/b.3): Borç tesciline dair Evâ'il-i Cumâde'l-ûla 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.
- (s.76/b.4): Hırsızlık şüphesi yüzünden yapılan tutuklama üzerine düzenlenen Evâ'il-i Cumâde'l-ûla 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.
- (s.77/b.1): İğnki adlı köyde bulunan tarlanın eklentileriyle satışına dair Evâ'il-i Cumâde'l-ûla 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.
- (s.77/b.2): İki dükkânın satışına dair Evâ'il-i Cumâde'l-ûla 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.
- (s.77/b.3): Vartenik adlı köyde bulunan bir çiftlik hissesinin kira anlaşmasına dair Evâ'il-i Cumâde'l-ûla 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.
- (s.78/b.1): Fazladan vergi alındığı iddiası üzerine yapılan sulh akdine dair Evâ'il-i Cumâde'l-ûla 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.
- (s.78/b.2): Mal anlaşmazlığı üzerine yapılan sulh akdine dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.
- (s.78/b.3): Miras anlaşmazlığı nedeniyle yapılan sulh akdi ve hisse satışına dair Evâ'il-i Cemâziye'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.
- (s.79/b.1): Ali b. Kanber adlı şahıstan Mütesellim İbrahim Ağa'nın haksız yere almış olduğu otuz kuruşun iadesine dair Evâ'il-i Cemâziye'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.
- (s.79/b.2): Bizmişen adlı köyde bulunan bir kıta bağın satışına dair Evâhir-i Cemâziye'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.
- (s.79/b.3): Sultan adlı kadın kocasına kendi babasının malından yirmi beş kuruş vererek Camii mahallesinde bir ev aldıklarını, fakat kocasının Bağdad seferinde şehit düşmesiyle bazı kimselerin evin merhumun olduğunu iddia ederek müdahale ettiklerini söylüyor. Neticede, Tanıkların şahadetiyle evin kadına ait olduğuna dair Evâhir-i Cemâziye'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.
- (s.80/b.1): İbrahim Çelebi'nin oğlu Mahmud'un Ömer'e kefil olduğuna dair hüccet sureti kaydı.
- (s.80/b.2): Seyyid Ahmed b. Mehmed'in üvey babası Solak'a ve Ahmed adlı şahsın da Abdullah'a kefil olduğuna dair hüccet sureti kaydı.
- (s.80/b.3): Kardeşler arasındaki mal anlaşmazlığına dair Evâ'il-i Cemâziye'l-âhir 1049 tarihli ilam sureti kaydı.
- (s.80/b.4): Zaluni adlı köyde bulunan bir kıta teğek bağının satışına dair Evâ'il-i Cemâziye'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.
- (s.81/b.1): Varisle arasındaki miras anlaşmazlığının sulh akdiyle neticelendiğine dair Evâ'il-i Cemâziye'l-âhir 1049 tarihli Hüccet sureti kaydı.

(s.81/b.2): Şefri nahiyesinde bulunan üç kıta tarlanın satışına dair Evâ'il-i Cemâziye'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.82/b.1): Borç tesciline dair Evâ'il-i Cemâziye'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.82/b.2): Alacağın tahsil edildiğine dair Evâ'il-i Cemâziye'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.82/b.3): Alacağın tahsil edildiğine dair Evâ'il-i Cemâziye'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.82/b.4): Salyane olan olukçu akçesinin toplanıp Olukcu Veli Beşe'ye teslim edildiğine dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.82/b.5): Alacağın tahsil edildiğine dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.83/b.1): Hoca mahallesinde bulunan bir evin satışına dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.83/b.2): Alacağın tahsil edildiğine dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.83/b.3): Seyyidliğin tescili ve vergi muafiyetine dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.84/b.1): Harput'ta yasakçılık hizmetinde bulunanların görevlerinden alınarak bu vazifeye de Ali adlı kişinin tayin olunduğuna dair gönderilen Evâsıt-ı Cemâziye'l-âhir 1049 tarihli mektup sureti kaydı.

(s.84/b.2): Mehmed adlı kişinin görevinin iadesine dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-âhir 1049 tarihli berat-ı şerif.

(s.84/b.3): Seyyidlerden olan Mustafa'nın elinde nakibü'l-eşrafdan aldığı seyyidlik belgesi olduğu halde, muaf olduğu vergileri kendisinden talep eden yetkilileri İstanbul'a şikâyet etmesi üzerine gönderilen Evâ'il-i Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.85/b.1): Burada bir ferman suretinin elkab kısmı kaydedilmiş, fakat devamı gelmemiştir.

(s.85/b.2): Kürd Hüseyin adlı kişi babası Ali'yi haksız yere hapseden ve sonra öldüren Bekir Çavuş oğlu Osman'ı merkeze şikâyet etmesi üzerine, durumun aydınlığa kavuşturulup gerekli işlemleri yapmasına dair gönderilen Evâ'il-i Cemâziye'l-âhir 1049 tarihli mektup sureti kaydı.

(s.85/b.3): Bağdad'ın muhafazasında bulunan yeniçerilerin maaşlarının Cafer adlı yeniçeri ile gönderilmiştir. Cafer'in uğrayacağı yerlerde gerekli tedbirler alınarak emniyetli bir şekilde Bağdad'a ulaştırılmasına dair İstanbul'dan Bağdad'a kadar olan yerlerin askeri ve adli-idari amirlerine gönderilen Evâhir-i Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.86/b.1): Ali adlı kişinin, kendisine haksız suç isnat edip, ayrıca bir miktar da parasını alanları İstanbul'a şikâyet etmesi üzerine gönderilen Evâhir-i Cemâziye'l-âhir 1049 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.86/b.2): Miras anlaşmazlığına dair gönderilen Evâhir-i Cemâziye'l-âhir 1049 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.87/b.1): Harput'ta avarız hanelerinden fazladan ve haksız yere vergi toplandığı şikâyeti üzerine gönderilen mektup kaydı.

(s.87/b.2): Aslen Harput'un Sağman Kazası'na tabi Erlik adlı karyeden olmakla birlikte Harput merkez kazası karyelerinden Sarun'de ikamet eden Derek adlı zimmînin Erlik adlı köyde kendi üzerine düşen şer'î vergileri Sağman'daki görevlilere verdiği halde merkez kazadaki vergi

tahsîldarı voyvodalarının kendisinden tekrar vergi talep etmelerine dair şikâyet üzerine gönderilen 1049 tarihli ferman sureti kaydı

(s.87/b.3): Bir darp davasındaki şahitlikle ilgili verilen fetva sureti kaydı.

(s.87/b.4): Bir darp davasında erkek şahidi bulunmayan birisinin kadın şahitleri olduğunu ve şer' en bunun caiz olup olmayacağını sorduğu ve müftülükçe caiz olmayacağı cevabının verildiği fetva sureti kaydı.

(s.88/b.1): Harput Sancakbeyi Ramazan Bey'in, idaresi altındaki sancakta bazı asker kökenlilerin türlü bahaneler ile vergilerini vermekten ve sefere gitmekten kaçtıkları şikâyeti üzerine Harput kadısına hitaben gönderilen Evahiri-i Cemaziye'l-evvel 1049 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.88/b.2): Borcun ödenmesi üzerine rehindeki malın iadesine dair Evâsıt-ı Cemaziye'l-âhir 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.89/b.1): Harput kazasındaki havas-ı hümayun reayası kendilerinden haksız vergi alanları şikâyet etmeleri üzerine gönderilen 22 Cemaziye'l-ülâ 1049 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.89/b.2): Harput kazasındaki yeniçeri serdarının görevinden alınarak yerine elli üçüncü bölükten Ramazan'ın tayin olunduğuna dair gönderilen Cemaziye'l-evvel 1049 tarihli mektup sureti kaydı.

(s.89/b.3): Harput Sancakbeyi Ramazan Bey'in, sancaktaki bazı kişilerin askeri görevlerinden dem vurarak vergi vermediklerini ve sefere de gitmediklerini bildirmesi üzerine gönderilen Evahir-i Cemaziye'l-evvel 1049 tarihli mektup sureti kaydı.

(s.90/b.1): Harput'a kışlamak üzere gönderilen 99 adet araba atından 50 tanesinin Ergani, Siverek ve Çermik kazalarına gönderildiği ve Harput kazasında kışlayacak atların da cins ve miktarlarının belirtilerek, hangi karyelere ve kimlere tevzi olunduğuna dair Cemaziye'l-evvel 1049 tarihli kayıt.

(s.90/b.2): Harput'a ve Ergani, Siverek ve Çermik kazalarına kışlamak üzere gönderilen atların Mehmed Ağa'dan teslim alınıp fermanla isimleri yazılı kazalara tevzi olunduğuna dair Evahir-i Cemaziye'l-evvel 1049 tarihli kayıt.

(s.91/b.1): Seferi hümayun nedeniyle mühimmat sevkiyatı hizmetinde vazife alacak on iki nefer bedelinin gönderilen mübaşire derhal teslim edilip gönderilmesi hususuna dair 5 Cemaziye'l-ülâ 1049 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.91/b.2): Harput mukataası havaleliği hizmeti kendisine tevdi edilen Hasan Ağa'nın kendi yerine bu hizmeti yürütmek üzere adamını elinde yetki belgesiyle gönderdiğini geldiğinde gerekli kolaylığın ve kanuni denetimlerin sağlanarak vazifesini yapmasının temin edilmesine dair gönderilen Evasıt-ı Cemaziye'l-evvel 1049 tarihli mektup sureti kaydı.

(s.91/b.3): Mehmed Ağa ile sadrazamlık tarafından gönderilen yüz baş miri araba atının teslim alınarak ferman olduğu şekliyle Ergani, Siverek ve Çermik kazalarına tevzi olunduğuna dair yazılan Cemaziye'l-evvel (1049) tarihli kayıt.

(s.92/b.1): Van'daki yeniçerilerin maaşlarının ödenmesi için Harput mukataası gelirlerinden iki bin kuruşluk alacağın tahsil edilip gönderilmesi dair 5 Cemaziye'l-evvel 1049 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.92/b.2): Seferi hümayun nedeniyle ordunun iaşesi için gerekli erzakın temini yolunda Harput kazasına tevzi olunan sekiz bin kile arpa veya bedeli yüz kuruş ve altmış çift öküz veya bedeli altı yüz kuruşun temin ve tahsîl edilip gönderilmesi dair Cemâziye'l-ula 1049 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.93/b.1): Tahrirden beri tasarruf edilen ve resmi vergileri ödenen bir mezranın tasarruf edenin mülkü olup olamayacağını sorulması üzerine fetva makamından “olur” cevabının verildiği fetva sureti kaydı.

(s.93/b.2): (Bir önceki belge ile ilişkili olarak) Söz konusu mezranın sahibi öldükten sonra kızının ondan hisse alıp alamayacağını sorulması üzerine fetva makamından “olur” cevabının verildiği fetva sureti kaydı.

(s.93/b.3): Varisler arasındaki miras anlaşmazlığı nedeniyle gönderilen Eva’il-i Cemaziye’l-ûlâ 1049 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.93/b.4): Kışlatılmak için Harput’a getirilen miri atların mübaşir Mehmed’ten teslim alınıp, fermanda emir buyrulduğu şekliyle adı geçen köylere dağıtıldığına dair Eva’il-i Cemaziye’l-ahir 1049 tarihli kayıt.

(s.94/b.1): Monla Ahmed Peykeri Medresesi’nde müderris olan Mehmed, haksız yere Hızır adlı kişi tarafından görevden alındığı şikâyetini bildirmesi üzerine, Harput kadısına gönderilen Eva’il-i Cemaziye’l-ûlâ 1049 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.94/b.2): Abdurrahman adlı şahıs ile Mahmud adlı kişi arasındaki miras anlaşmazlığına dair gönderilen Evâsıt-ı Cemaziye’l-ûlâ 1049 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.94/b.3): Yüz kile Harputi iştirâ arpasının Rıdvan Ağa’ya teslim edildiğine dair 1047 tarihli tezkere.

(s.95/b.1): Huriye Hatun mahallesindeki mescide Ebu Bekir adlı şahsın müezzin olarak atandığına dair Cemâziye’l-evvel 16 tarihli berat-ı şerîf.

(s.95/b.2): Sağman kazasının 1049 tarihli cizye vergisini toplamakla görevli olan Mehmed Ağa adlı şahsın cizyeleri topladığını, fakat bir miktarının baki kaldığını, bu eksik kalan kısmın da toplanması için gönderilen Cemaziye’l-ûlâ 1049 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.95/b.3): Mirasın taksimine dair fetva sureti kaydı

(s.96/b.1): Harput kazası emini olan Kürkçü oğlu Hüseyin zamanında toplanması gereken tahulların tahsil edilmesi için gönderilen Cemaziye’l-ûlâ 1049 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.96/b.2): Harput’ta beslemek üzere gönderilen yüz attan yirmi beşini Ergani’ye, onunu Siverek’e ve on beş atın da beslenmesi için Çermik’e tevzi edildiğine dair Ergani, Siverek ve Çermik kadılarına hitaben gönderilen Cemaziye’l-ûlâ 1049 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.97/b.1): Osman adlı kişi Kinederic adlı köyde bulunan bir miktar yerinin, köyün sipahisi tarafından satılarak kendisine haksızlık yapıldığı iddiası üzerine gönderilen Evâsıt-ı Rebî’ü’l-âhir 1049 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.97/b.2): Havas-ı Hümayun köylerinin kethüdaları üzerlerine düşen vergileri ödemelerine rağmen, mirimiran ve mirliya olanların kendilerinden tekrardan vergi talep ettikleri iddiası üzerine, Harput kadısına gönderilen Evâ’il-i Cemaziye’l-ûlâ 1049 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.98/b.1): Serkis adlı gayrimüslimin, Harput emininin kanuna aykırı olarak kendilerinden vergi talep ettiğini merkeze şikâyet etmesi üzerine gönderilen Evâ’il-i Cemaziye’l-ûlâ 1049 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.98/b.2): Haslar Emine Kazaz Veli uhdesinde olan on iki bin kile buğdayı ve Diyarbakır sakinlerinden Sahibi-Yaroğlu uhdesinde olan Kara evleri malından koyun bahasından iki bin kuruş ile iki senenin tahılından yirmi dört bin kile buğday ve masraf haricinde kalan arpanın tahsil edilip, toplamda otuz altı bin kile buğdayın satılarak elde edilecek gelirlerin de Van kullarının maaşları için ordu-yu hümayuna gönderilmesine dair Evâ’il-i Cemaziye’l-ûlâ 1049 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.99/b.1): Hatunkendi adlı köyde iki bin akçelik tımara mutasarrıf olan Musa, Bağdad seferine gitmediği için, tımarının elinden alınarak Mehmed adlı kişiye verildiği ve berat edinceye kadar da tımarı kullanma yetkisi olduğuna dair Cemaziye'l-ülâ 1049 tarihli mektup sureti kaydı.

(s.99/b.2): s.98/b.2 devamı

(s.99/b.3): Tilenzid köyünün sakinlerinden olup vefat eden Ali b. Mustafa'dan kalan tarlanın erkek çocuğu olmadığı için kardeşi İsmail'e tapuya verildiğine dair Evâsıt-ı Cemaziye'l-ülâ 1049 tarihli kayıt.

(s.100/b.1): Cami'-i Kebir'e Mehmed adlı kişinin müezzin olarak atandığına dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli berat-ı şerîf.

(s.100/b.2): Askerlerin zahiresi için arpa iştirasından üç bin kilenin bahası olan yüz elli riyali kuruşun tahsil edilip acil bir şekilde gönderilmesine dair Harput kadısına gönderilen mektup sureti kaydı.

(s.100/b.3): Harput'ta cizye vergisini toplamakla görevli olan Mustafa adlı şahıs, gayrimüslimlerin cizyelerini bir takım bahaneler ileri sürerek ödemediklerine dair şikâyetini bildirmesi üzerine gönderilen Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.101/b.1): Ali Çavuş, Mahmud ve Battal adlı şahısların ilettikleri arzuhalde Vezir Kenan Paşa'nın hizmetinde olduklarını ve bazı hizmetler için ordu-yu hümayuna giderken akrabalarından Mehmed adlı kişinin Ergani'de kendilerinden ayrılarak Hoh adlı köyüne giderken öldüğünü ve bu sebeple ehli örf taifesinin Mehmed'i siz öldürdünüz diyerek kendilerini kanuna aykırı olarak tutuklayıp, rencide ettiklerine dair şikâyetleri üzerine, konunun araştırılıp arzuhalde anlatıldığı gibi ise bunların rencide edilmemeleri hususunda Diyarbakır Beylerbeyi ile Harput kadısına hitaben gönderilen Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.101/b.2): Harput'ta önceden gönderilen ferman ile İslam askerleri için iki bin İsatanbuli arpanın satın alınması, salyane olan miktarın da halktan toplanıp bir an önce gönderilmesine dair Cemâziye'l-evvel 1049 tarihli mektup sureti kaydı.

(s.102/b.1): Hacı Ebu Bekir adlı şahsın Arslaniye camisine hatip olarak ve Peygamber mescidine de imam olarak tayin edildiğine dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli berat-ı şerîf.

(s.102/b.2): Ali Çavuş, Mahmud ve Battal adlı şahısların ilettikleri arzuhalde bazı hizmetler için orduyu hümayuna giderken akrabalarından Mehmed'in Hoh adlı köyüne giderken yolda öldüğünden dolayı ehli örf taifesinin Mehmed'i kendilerinin öldürdüğü bahanesiyle kanuna aykırı olarak bunları tutuklayıp rencide edildiklerine dair şikâyetleri üzerine, konunun araştırılıp arzuhalde anlatıldığı gibi ise bunların rencide edilmemeleri hususunda Harput kadısına ve mütesellimine hitaben gönderilen Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli mektup sureti kaydı.

(s.102/b.3): Alacak tesciline dair Evâ'il-i Şa'bân 1041 tarihli temessük sureti kaydı.

(s.103/b.1): Diyarbakır'da 1049 senesine ait olan nüzul vergisinin her bir haneden onar kuruş alınarak, hazineye gönderilmesine dair Amid ve Diyarbakır kadılarına hitaben gönderilen Safer 1049 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.104/b.1): Bir kişi, filan işi işlemeyeceğine dair söz vermiştir. Ancak tekrar o işi yaptığı için şer'î ne yapması gerektiğini müftülüğe sormuş ve tövbe etmesinin yeterli olacağı cevabını aldığına dair verilen fetva sureti kaydı.

(s.104/b.2): Harput'ta şehir kethüdası olan Ahmed iletmiş olduğu arzuhalde yaşlandığından dolayı kethüdalığı bıraktığını, ancak şehir halkı kendisini zorla kethüda olmaya zorladığını, bundan dolayı mütesellim İbrahim kendisini tutup tehdit ederek yüz kuruşunu haksız yere aldığını, şikâyet etmesi üzerine gönderilen Evâ'il-i Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.104/b.3): Hacı Bey'den alınıp Diyarbakır hazinesine peşin verilen bin on beş kuruşun Havas-ı hümayun karyelerinden olan Körpe, Hersenk ve Arındık adlı köylerin tahıllarından tahsil edilip Hacı Bey'e teslim edildiğine dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-ülâ 1049 tarihli tezkere sureti kaydı.

(s.104/b.4): Borcun ödendiğinin tesciline dair düzenlenen Evâsıt-ı Cemâziye'l-ülâ 1049 tarihli tezkere sureti kaydı.

(s.105/b.1): Çakırcı taifesinden olan Minak ve oğlu Hacuk adlı gayrimüslimler iletmiş oldukları arzuhalde üzerelerine düşen vergileri doğancibaşlara vermelerine rağmen kendilerinden fazladan vergi talep edildiği şikâyetleri üzerine Harput kadısına gönderilen Rebî'ü'l 1-âhir 1049 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.105/b.2): Amid Divan Çavuşlar Kethüdası Kaymakamı olan Osman adlı kişi Amid'in divan çavuşluğu görevine Cuma adlı şahsın getirilmesi talebi üzerine Diyarbakır beylerbeyine hitaben gönderilen Evâ'il-i Ramazan 1048 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.105/b.3): Borç tesciline dair Zi'l-hicce 1049 tarihli temessük sureti kaydı.

(s.106/b.1): Abdalbaki adlı şahsın sunmuş olduğu arz-ı halde Amid kazasındaki bildarlardan Ebu Bekir adlı şahsa kefil olduğunu ve Ebu Bekir'in vazifesini yerine getirmediği için ona verilen yüz kuruşun kendisinden tahsil edildiğine dair şikâyetini bildirmesi üzerine, durumun araştırılıp arzuhalde belirtildiği gibi ise Ebu Bekir'den yüz kuruşun alınarak Abdalbaki'ye teslim edilerek adaletin sağlanmasına dair Diyarbakır beylerbeyi ile Amid kadısına hitaben gönderilen Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.106/b.2): Peygamber Mescidi'ne Davut adlı şahsın imam olarak atandığına dair Evâ'il-i Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli berat-ı şerîf.

(s.106/b.3): 1049 tarihinde Harput'ta toplanan yirmi dört bin Harputi kile tahılın kaledeki ambarda muhafaza edilmesine dair gönderilen Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli tezkere sureti kaydı.

(s.107/b.1): Monla Ahmed Peykeri Medresesi'ne günlüğü elli akçeyle Hızır adlı şahsın müderris olarak atandığına dair Evâhir-i Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli berat-ı şerîf.

(s.107/b.2): Arslaniye evkafında cabi olan Ali adlı şahsın haksız yere görevinden alındığına ve tekrar vazifesine atanmasına dair Evâ'il-i Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli berat-ı şerîf.

(s.108/b.1): Mansuriye Tekyesi evkafında mütevellisi olan Ali'nin görevinin iadesine dair Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli berat-ı şerîf.

(s.108/b.2): Borcun ödenmesine rağmen rehindeki malların iade edilmediği iddiası üzerine gönderilen Evâ'il-i Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.108/b.3): Bazı önemli hususlar için ordu-yu hümayundan Tokat'a gönderilen çavuşun ve yanındaki ulakın ihtiyaçları olan atların menzillerde temini için yol üzerindeki kadılara hitaben gönderilen Evâhir-i Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.109/b.1): Osman Paşa ile gönderilen miri malın güvenli bir şekilde İstanbul'a ulaşması için yol üzerinde bulunan kadılar, kethüdalar, yeniçeri serdarları ve iş erlerine hitaben gönderilen Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.109/b.2): Ali adlı şahsın, iletmiş olduğu arzuhalinde, hizmetçisi olan Cafer'in bağda buluna havuza girip boğulduğunu ve buna dair elinde keşif hücceti olduğunu, bu sebeple Diyarbakır beylerbeyliğinden kan diyeti alınmamasına dair temessük aldığı; fakat mirliya mütesellimi olan İbrahim'in kendisini tutuklayarak haksız yere elli riyali kuruşunu aldığı ifade ederek şikâyetçi olması üzerine Harput kadısına gönderilen Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.110/b.1): Hacı Ali ve Mevlüd adlı kişiler iletmiş oldukları arz-ı halde Harput mukataa emini olan Kazzaz Veli ile birlikte Amasyalı Mustafa adlı yeniçeriden borç aldıklarını ve herkesin

kendi üzerine düşen payı ödemeye razı olmasına rağmen Amasyalı Mustafa'nın borcun tamamını her ikisinden tahsil etğine dair şikâyetlerini bildirmeleri üzerine gönderilen ferman sureti kaydı.

(s.110/b.2): Diyarbakır'dan İstanbul'a gönderilen Osman Paşa'nın atları için ihtiyaç duyulan yedekçinin temini için Diyarbakır'dan İstanbul'a varıncaya kadar yol üzerinde bulunan kadılara hitaben gönderilen Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.110/b.3): 1049 senesinde Harput'ta iki yüz buçuk hane üzerinden bedel-i nüzul toplanmasına İbrahim Bey'in görevlendirildiğine dair Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli tezkere sureti kaydı.

(s.111/b.1): Hırsızlık iddiası üzerine gönderilen ferman sureti kaydı.

(s.111/b.2): Asker taifesinden suç işleyenlerin yakalanması, hapis edilmesi ve öldürülmesi gibi konularda sorumluluğun yeniçeri serdarına ait olduğu, beylerbeyi sancakbeyi ve müsellimlerin bu konulara müdahale etmemeleri gerektiğine dair gönderilen Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli mektup sureti kaydı.

(s.111/b.3): Amasyalı Mustafa Beşe yüz müd buğday için bin beş yüz kuruş vermiştir. Fakat bu paranın on beş kuruşu eksik olduğuna dair Evâhir-i Cemâziye'l-âhir 1048 tarihli tezkere sureti kaydı.

(snv./b.1): Harput Sancakbeyi Ramazan seferde iken kendisi üzerine kayıtlı olan bağ mahsulünün Ahmed adlı şahıs tarafından haksız yere topladığı şikâyetini merkeze iletmesi üzerine gönderilen Evahir-i Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli ferman sureti kaydı.

(snv./b.2): Kethüda Ahmed'in haksız yere topladığı bağ mahsulünün kendisinden alınıp ve kethüdalık görevine son verilmesine dair Harput kadısına hitaben gönderilen Evahir-i Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli mektup sureti kaydı.

(snv./b.3): Harput mütesllimi tarafından Mehmed Bey'e yüz elli kuruşa altı aylığına verilen iltizamdan her hangi bir alacaklarının kalmadığına dair 17 Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli temessük sureti kaydı.

(snv./b.4): El-Hac Mehmed'e teslim edilen katır akçesi değerine dair Recep 1049 tarihli temessük sureti kaydı.

(snv./b.1): Kara Ulus Voyvodası olan Yusuf'un tahsil etmiş olduğu devlete ait on bin kuruşluk geliri Harput Kalesi'ne teslim etmesi üzerine, bunun sicil ve hüccet defterleriyle birlikte ordu-yu hümayun ve hazineye ulaştırılması için gerekli tedbirlerin alınarak emniyetli bir şekilde gönderilmesine dair ilgili makamlara hitaben gönderilen Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli ferman sureti kaydı.

(snv./b.2): Orduya ait top arabalarına koşulmak üzere satın alınan ve bir şekilde telef olan yüz on sekiz camusun yerine miri camuslardan varsa yenilerinin tedariki, bu mümkün gözükmiyorsa bahalarının tahsili hususunda söz konusu telefatın gerçekleştiği Amid, Malatya, Arapgir, Divriğ, Hisn-ı Mansur, Harput, Ergani, Mardin ve Nusaybin kazaları kadılarına hitaben gönderilen Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli Ferman sureti kaydı.

(snv./b.3): Süleyman ve Sefer Beşe'nin Alıncık karyesinde vakıf dışı, sülûsan usulü üzere ortaklaşa tasarruf ettiklerine dair temessük sureti kaydı.

(snv./b.4): Harput kalesinde olan hazinenin ordu-yı hümayuna gönderilmesi için hayvanlar kiralanıp ve kira ücretinin de Harput vergi gelirinden ödenmesine dair 1049 tarihli tezkere sureti kaydı.

(s.112/b.1): Şeyh-i Kâinat Evkafına Ebu Bekir'in mütevellî olarak atandığına dair Evâhir-i Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli berat-ı şerîf.

(s.112/b.2): Harput kalesi muhafızları maaşlarına bedel olarak Pağnik ve Pağnik'e bağlı olan Ağcakale ve Kızılıpınar köylerinin kendilerine ocaklık olarak verildiğini ve ellerinde beratları olmasına rağmen, Cafer adlı şahsın Ağcakale'yi Diyarbakır hazinesi tarafından üzerine mukataa ettirip beratını aldığına dair şikâyetlerini bildirmeleri üzerine, Ağcakale'nin Cafer'den geri alınmasına ve Cafer'in Diyarbakır hazinesine ödediği paramın da iadesine dair gönderilen Evâhir-i Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli tezkere sureti kaydı.

(s.112/b.3): Uluâbâd nahiyesinde Açedepecik adlı köyde dokuz bin akçelik tımâra mutasarrıf olan Mustafa'nın Bağdad seferine gitmemesinden dolayı tımarı elinden alınarak Ali adlı kişiye verilmiş ve berât edilinceye kadar da tımarı kullanmasına dair gönderilen Evâhir-i Rebî'ü'l -evvel 1049 tarihli mektup kaydı.

(s.113/b.1): Kuzabad nahiyesinde Camkunud adlı köyde tımarı olan Mehmed yerine İbrahim adlı kişiyi cebelü olarak atıyor ve bunların her ikisi de Bağdad Seferi'ne gitmediklerinden dolayı, tımarları alınarak Ergani Sancağın'da tımarı olan Diğer Mehmed'e bırakıldığına dair 8 Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli Berat sureti kaydı.

(s.113/b.2): Kuzabad nahiyesinde Camkunud ve bundan başka yerlerde de tımarı olan diğer Mehmed ve kendi yerine cebelü tayin ettiği İbrahim'le Bağdad seferine gitmediklerinden dolayı tımar bunlardan alınarak Mehmed adlı kişinin idaresine bırakıldığına dair Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli mektup sureti kaydı.

(s.113/b.3) Sinabud mahallesi sakinlerinden Menas adlı zimmî sel sularına kapılarak ölmüştür. Kan parası talebinde bulunulmamasına dair Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli tezkere sureti kaydı.

(s.114/b.1): Malatya ve Harput sancakları arasında eşkıya zuhur etmiş olup, halkın yollarını keserek mallarını yağmalamaktadırlar. Bu konunun araştırılıp eşkıyanın ortadan kaldırılması için Bölük Ağası Osman Bey görevlendirilmiştir. Fakat eşkıya bahanesiyle halktan akçe alınması ve onların rencide edilmemesi için Malatya ve Harput'taki ilgili makamlara hitaben gönderilen Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.114/b.2): Rikâb-ı Hümayun Ağalarından Abdurrahman Ağa'nın Diyarbakır'dan İstanbul'a varıncaya kadar ihtiyacı olan arpanın temini için yol üzerinde bulunan menzillerdeki askeri ve adli mercilere hitaben gönderilen 6 Rebî'ü'l-âhir 1049 tarihli buyruldu sureti kaydı.

(s.115/b.1): Maktu' olarak kaydedilen tarladan kadına hisse bırakılması caiz olmayacağı doğrultusunda verilen fetva sureti kaydı.

(s.115/b.2): Miras anlaşmazlığı üzerine gönderilen Rebî'ü'l-evel 1049 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.115/b.3): Katırcısıyla birlikte katırları kaybeden birinin daha sonra katırlarının bulması fakat katırcısının bulunamaması durumunda varisleri katırcının diyetini talep edebilirler mi? Sorusuna şer'en bunun caiz olmayacağı yönündeki cevabının verildiği fetva sureti kaydı.

(s.115/b.4): Harput mukataa gelirlerinin Yusuf Bey tarafından Mustafa Ağa'ya teslim edilip, her hangi bir alacağın kalmadığına dair Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli tezkere sureti kaydı.

(s.116/b.1): Bağdad Seferi'ne gitmeyen Mustafa'nın Açetepe adlı köydeki dokuz bin akçelik tımarı elinden alınarak İbrahim adlı şahsa verildiğine dair berat-ı şerif.

(s.116/b.2): Harput Mukataası Havaleliği hizmeti kendisine tevdi edilen Hasan Ağa'ya gerekli kolaylığın ve kanuni denetimlerin sağlanarak vazifesini yapmasının temin edilmesi hususunda Harput kadısına gönderilen Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli mektup sureti kaydı.

(s.116/b.3): Harput Mukataası anbârdârlığı hizmeti kendisine tevdi edilen İbrahim Ağa'nın vazifesini yapmasının temin edilmesi hususunda Harput kadısına gönderilen evâhir-i Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli mektup sureti kaydı.

(s.117/b.1): Harput'ta 1050 senesine ait olan cizyelerin toplama görevi Mehmed Ağa'ya tevcih edildiğine dair Rebî'ü'l-evvel 1049 tarihli berat-ı şerif.

(s.117/b.2): Bir kişi kethüdalık yapmayacağına dair söz vermiştir. Ancak bir müddet sonra tekrar kethüdalık yaptığı için şer'en ne yapması gerektiğini müftülüğe sorulmuş müftülükçe sadece tövbe etmesinin yeterli olacağı doğrultusundaki fetva sureti kaydı.

(s.117/b.3): Miras anlaşmazlığı üzerine gönderilen Rebî'ü'l-evel 1049 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.118/b.1): Ağçakale adlı köyün mukataası bir senesi kırk beş riyali kuruşa Cafer Ağa'ya verildiğine dair Muharrem 1049 tarihli berat-ı şerif.

(s.118/b.2): Diyarbakır'a Araba atları beslemek için ferman gönderildiği ve Harput'ta saliyane olarak ayrılan yüz atın beslenmesi için reaya ya dağıtılarak atların bakımı için gerekli tedbirlerin alınması ve gereken önemin verilmesine dair gönderilen mektup sureti kaydı.

(s.118/b.3): Mansûriye Evkafına Yusuf adlı şahsın müteveli olarak atandığına dair Şa'bân 1049 tarihli berat-ı şerif.

(s.118/b.4): s.119/b.4'ün devamı

(s.119/b.1): Ebutahir nahiyesinde Opus adlı köyde yirmi dört bin akçe zeamete mutasarrıf olan Mehmed'in Bağdad Seferi'den firar etmesi sebebiyle zeametinin Hasan Veled adlı şahsa verildiğine dair berat-ı şerif.

(s.119/b.2): Mütesellim Osman Beşe'nin bölgedeki kefer taifesinden çekinmesi sebebiyle yerine İbrahim Bey'in mütesellim olarak atandığı ve bu bölgede alınması gereken vergilerin bir an önce toplanmasına dair 1049 tarihli mektup sureti kaydı.

(s.119/b.3): Osman Bey vasıtasıyla İstanbul'a Yusuf Ağa'ya gönderilen seksen bir akçenin Yusuf Ağa'ya teslim edildiği ve Osman Bey'den her hangi bir alacaklarının kalmadığına dair Zi'l-hicce 1048 tarihli temessük sureti kaydı.

(s.119/b.4): Borç tescili ve rehinde bırakılan mala dair Recep 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.120/b.1): Bağdad Seferi için saliyane olan nüzül vergisini Cafer adlı şahıs tarafından toplanıp nüzül eminine teslim edildiğine dair Evâsıt-ı Safer 1049 tarihli temessük sureti kaydı.

(s.120/b.2): Öldürülen Karçaka'nın malları devlet hazinesine kaldığı için bunların toplanıp hazineye aktarılmasına dair Diyarbakır, Sağman kazarlındaki kadılar ile Harput kadısı ve kethüdayeri payelisine gönderilen Şevval 1048 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.120/b.3): Harput Meliki olan Serkes ve İgob adlı gayrimüslimler padişah menzilleri için fermân olunan vergileri peşin ödemişlerdir. Fakat verdikleri akçeleri bölgedeki halktan talep ettiklerinde halkın bunu ödemeye yanaşmadığını merkeze bildirmeleri üzerine durum araştırılarak gerekli tedbirlerin alınmasına dair Harput mütesellimi ve eminine gönderilen mektup sureti kaydı.

(s.121/b.1): Harpurut Kalesi müstahfızları ve neferlerine ağaları dışında ehl-i örften bazılarınca vergi ödemeleriyle alakalı müdahale olunduğu şikâyeti üzerine gönderilen Evâsıt-ı Şevvâlü'l-mükerrem 1048 tarihli ferman sureti kaydı

(s.121/b.2): Pağnik adlı menzildeki ambardan Hasan Çelebi'ye seksen kile arpa verilmesine dair Evâsıt-ı Safer1048 tarihli tezkere sureti kaydı.

(s.121/b.3): Harput Mukataası Havaleliği hizmetinin İsmail Bey'e verildiği ve devlete ait olan yirmi dört bin kilenin toplanıp ambar edilmesine dair gönderilen Evâhir-i Muharrem 1049 tarihli tezkere sureti kaydı.

(s.121/b.4): Hersenk, Hırhık ve İçme adlı köylerin mahsulleri Ahmed Çelebi'ye yüz yedi müdlük tahıl gelirleri olarak iltizama verilmiş, Ahmed Çelebi'den yüz yedi müdlük gelirlerden her hangi bir alacağın kalmadığına dair Evâhir-i Muharrem 1048 tarihli temessük sureti kaydı.

(s.122/b.1): Diyarbakır ve Malatya arasındaki beş menzilde Bağdad Seferi'nden dönen Bohtan ve Tatar askerlerinin yiyecek ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla Diyarbakır Defterdarı ve Diyarbakır ve Malatya arasındaki kadılara hitaben gönderilen Muharrem 1049 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.122/b.2): Bağdad Seferi'nden dönen Bohtan ve Tatar askerlerinin yiyecek ihtiyacını karşılamak amacıyla ferman gönderilmiştir. Ferman da belirtildiği üzere, Diyarbakır'dan Malatya'ya varıncaya kadar Behrimaz ve Malkoç-köyü menzillerinde gerekli olan arpa, buğday ve padişahın atları için gerekli olan yemin Harput ambarından verilmesi, her menzil için bir buçuk kuruştan on beş re's koyun ve her menzile üçer kuruştan beş re's öküz, on beş vukiyye yağ, yağın her üç okkası birer kuruştan satın alınıp hazır edilmesi için Halil Çavuş'un görevli olduğu ve gerekli olan zahirenin bir an önce temin edilmesi için gönderilen Safer 1049 tarihli tezkere sureti kaydı.

(s.123/B.1): Mezrea adlı köyün sakinlerinden Kaya adlı şahıs iletmiş olduğu şikâyet mektubunda Sacide adlı kızını Misafiroğlu Ali adlı şahsın zorla kaçırdığını ve birkaç gün sonra kızının öldüğünü, kendilerine ziyadesiyle kötülük yapıldığını bildirmesi üzerine, durumun araştırılıp gereğinin yapılmasına dair Evâ'il-i Safer 1049 tarihli mektup sureti kaydı.

(s.123/b.2): Eşkialık iddiası üzerine konunun araştırılıp gerekli tedbirlerin alınmasına dair gönderilen Evâsıt-ı Safer 1049 tarihli mektup sureti kaydı

(s.123/b.4): Kuzেকেçi Mehmed Ağa'nın Harput'taki müslümanlar ve başkalarından satın aldığı altı yüz altmış altı İstanbuli kile arpayı Sergi-yi Hümayun'a teslim ettiğine dair 1048 tarihli tezkere sureti kaydı.

(s.124/b.1): Şeyh-i Kâinat evkâfına Enes adlı kişinin, günlüğü bir akçe ile mütevellî olarak atandığına dair Evâsıt-ı Zil'l-hicce 1048 tarihli berat-ı şerif.

(s.124/b.2): Hırsızlık iddiasına dair Harput kadısı ve mütesellimine gönderilen mektup sureti kaydı.

(s.124/b.3): İstanbul'dan Bağdad'a bazı önemli hususlar için gönderilen şahsa ve yanındaki askerine uğrayacakları kazalardan ihtiyaçları olan atın temini konusunda gönderilen Evâsıt-ı Muharrem 1049 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.124/b.4): Harput'ta salyane olan üç yüz katır Hacı Mehmed'in kefilliğiyle kiraya verilmiştir. Hacı Mehmed'ten her hangi bir alacaklarının kalmadığına dair Evâsıt-ı Muharrem 1048 tarihli tezkere sureti kaydı.

(s.125/b.1): Peygamber Mescidi'nde imam olan Şeyh Osman adlı kişinin görevinin iadesine dair Evâsıt-ı Muharrem 1049 tarihli berat-ı şerif.

(s.125/b.2): Harput ve çevresindeki çalgıcı mehterler eskiden şehir ve kasabaları gezdiklerinde kimselerin bunları engellemezken şuanda bazı kimseler bunları engelleyip rencide ettiklerine dair şikâyetin İstanbul'a bildirilmesi üzerine, bu hususun araştırılarak gereğinin yapılmasına dair gönderilen Evâsıt-ı Zi'l-ka'de 1048 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.125/b.3): Borcun ödendiğine dair Evâ'il-i Zi'l-ka'de 1035 tarihli tezkere sureti kaydı.

(s.126/b.1): Kuzabad nahiyesinde Çakmak adlı köyde ve bundan başka yerlerde iki bin on akçe tımara mutasarrıf olan Hasan, Bağdad Seferine gitmediğinden tımara alınarak adı geçen livada üç bin akçelik tımara mutasarrıf olan Mehmed adlı kişinin idaresine bırakıldığına dair berat-ı şerif.

(s.126/b.2): Harput'ta Zahiriyeye Medresesi'ne Osman adlı şahsın buk'adar olarak atandığına dair berat-ı şerîf.

(s.126/b.3): Süveydi aşireti üzerinde tahsili lazım gelen dört yüz kuruşun en kısa sürede tahsil olunup gönderileceğine dair kayıt.

(s.126/b.4): Harput nahiyesine salyane olan iki günlük menzillerin yiyeceklerinin Harput Emin'i Mustafa Ağa tarafından teslim edildiğine dair 22 Safer 1049 tarihli tezkere sureti kaydı.

(s.127/b.1): Ümet-kendi adlı köyde tımara mutasarrıf olan Süleyman adlı şahıs, Bağdad Seferi'ne gitmediği için tımarı bundan alınarak İsa adlı şahsa verildiğine dair tezkere sureti kaydı.

(s.127/b.2): Köse adlı yoldaşın ölmesi üzerine malı, mirasçısı olmadığından devlete kalmıştır. Köse adlı şahıstan kalan malın satılarak elde edilen gelirin mübaşir Veli Ağa'ya teslim edilerek gönderilmesine dair mektup sureti kaydı.

(s.127/b.3): Han köyünde ölen Abdurrahman adlı şahsın mirasçısı olmadığından sulu ve susuz arazileri sahihsiz kaldığı için, Ahmed Veli adlı şahsın talebi üzerine, bu arazilerin tapusu Ahmed Veli'ye verildiğine dair Evâ'il-i Safer 1049 tarihli tezkere sureti kaydı.

(s.128/b.1): Peygamber Mescidi'nde imam olan Osman vazifesini yerine getiremeyecek durumda olduğundan dolayı, onun yerine İshak'ın atandığına dair Evâ'il-i Muharrem 1049 tarihli berat-ı şerîf.

(s.128/b.2): Malkoç adlı menzilde vergiler eksik gönderildiği iddiası ve kalan kısmın toplanıp gönderilmesine dair Evâhir-i Muharrem 1049 tarihli tezkere sureti kaydı.

(s.128/b.3): Ferman olunan kuzu-keçe iştirasından baki kalan miktarın tahsil edilmesi için Zülfikar Bey'in görevlendirildiği ve baki kalan miktarın bir an önce tahsil edilip hazineye gönderilmesine dair Evâ'il-i Muharrem 1049 tarihli tezkere sureti kaydı.

(s.128/b.4): Alacak anlaşmazlığının sulh akdi yapılarak neticlendiğine dair Muharrem 1049 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.129/b.1): Saray-Hatun Mescidi'nde mütevellî olan El-Hac Mehmed'in görevinin iadesine dair Evâ'il-i Ramazan 1048 tarihli berat-ı şerîf.

(s.129/b.2): Zahiriyeye Buk'asına mutasarrıf olan müderris Mehmed'in görevinin iadesini dair Evâ'il-i Muharrem 1049 tarihli berat-ı şerîf.

(s.129/b.3): Ali Ağa ile İstanbul'a gönderilen hazine, Harput ve Ergani kazalarına geldiğinde beş askerle güvenli bir şekilde Malatya'ya kadar ulaştırılması için gerekli tedbirlerin alınması dair 1049 tarihli mektup sureti kaydı.

(s.130/b.1): Darp ve hırsızlık iddiası üzerine meselenin iç yüzünün araştırılıp gereğinin yapılması için gönderilen Evâsıt-ı Muharrem 1049 tarihli mektup sureti kaydı.

(s.130/b.2) Cüllab taifesi Harput'a gelen ipliğin kendilerine yetecek kadar olduğunu ama kasabada bulunan bazı esnaflar ve matrabazların iplik haneden iplik alarak kazançlarını engellediklerine dair şikâyetini bildirmeleri üzerine, meselenin iç yüzünün araştırılıp gerekli tedbirlerin alınması hususunda gönderilen Evâhir-i Zi'l-ka'de 1048 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.130/b.3): Perçenç adlı köyde vefat eden Mehmed adlı şahsın mirasçısı olmadığı için bundan kalan dört kıta arazi boş ve sahihsiz kalmıştır. Bu arazilerin Ahmed Bey'e verildiğine dair Evâ'il-i Şevvâl 1048 tarihli tezkere sureti kaydı.

(s.131/b.1): El-Hac Mustafa bin Sefer'in Han İbrahim Şah adlı köyde bulunan bir göz değirmenini vakf eylediğine dair Muharrem 1049 tarihli vakfiye kaydı.

(s.132/b.1): Vartin adlı köyde bir çiftliğin Abdülvehhab ve Nasır adına kayıt olduğuna dair temessük.

(s.132/b.2): Abdurrahman adlı kişiye Diyarbakır Tımar Defterdarlığı tevzi edildiğine dair Evâ'il-i Muharrem 1049 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.132/b.3): Biri arazi emirinden bir miktar yeri alıp yirmi beş yıldan beri kullanıp ve vergisini ödemesine rağmen arazi-i emirinin bunun elinden alınıp başkasına vermesi uygun olup olmayacağı sorusuna fetva makamından “olmaz” cevabının verildiği fetva sureti kaydı.

(s.133/b.1): Monla Ahmed Peykeri Medresesi'nde müderris olarak atanan Mehmed haksız olarak görevinden alınması üzerine gönderilen Evâhir-i Zi'l-hicce 1048 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.133/b.2): Meydan Cami'sine müezzin olarak Osman adlı şahsın atandığına dair, Evâhir-i Cumâde'l-âhire 1048 tarihli berat-ı şerîf.

(s.133/b.3): Harput kadısının padişah hazretlerinin develeri için elli kile arpayı teslim ettiğine dair Evâhir-i Zi'l-hicce 1048 tarihli temessük sureti kaydı.

(s.133/b.4): Harput kadısının padişah hazretlerinin develeri için altmış kile arpayı Malkoç-Efendi köyünde teslim ettiğine dair Evâhir-i Zi'l-hicce 1048 tarihli temessük sureti kaydı.

(s.134/b.1): Arslaniye Medresesi'nde günlüğü bir buçuk akçeyle buk'a olan İbrahim'in görevinin iadesine dair Zi'l-hicce 1048 tarihli berat-ı şerîf.

(s.134/b.2): Peygamber Mescidi'nde imam olarak Hacı Ebu Bekir'in atandığına dair Evâ'il-i Zi'l-hicce 1048 tarihli berat-ı şerîf.

(s.134/b.3): Peygamber Mescidi imamı Hacı Ebu Bekir'in görevinin iadesine dair gönderilen Muharrem 1049 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.135/b.1): Peygamber Mescidi'ne Şeyh Osman'ın imam olarak atandığına dair Evâhir-i Zi'l-hicce 1048 tarihli berat-ı şerîf.

(s.135/b.2): Monla Peykeri adlı yerin buk'adarının ölmesi üzerine yerine Hızır adlı kişinin atandığına dair Evâsıt-ı Zi'l-ka'de 1048 tarihli berat-ı şerîf.

(s.135/b.3): s.134/b.3 nolu belgenin devamı

(s.135/b.4): Musli Ağa'nın Harput'ta Havass-ı Hümayun karyelerinden toplamış olduğu vergiyi Harput'ta mukâtaa emini olan Musa Beye teslim ettiğine dair hüccet kaydı.

(s.135/b.5): Harput'taki bildar akçelerinin Diyarbakır'a nakline dair tezkere sureti kaydı.

(s.136/b.1): Askeriz diyerek vergi vermek istemeyenlerin engellenmesi hakkında gönderilen Evâhir-i Zi'l-ka'de 1048 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.136/b.2): Borca karşılık bırakılan rehindeki malların satışındaki anlaşmazlığa dair gönderilen Evâsıt-ı Zi'l-hicce 1048 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.137/b.1): Harput'ta mukataa emini olan Veli Bey tahvilindeki miri mahsulün Davut Efendi tarafından zapt edilip ambar olunduğuna dair Evâhir-i Zi'l-hicce 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.137/b.2): Yezdankulu adlı kişi tarafından tasarruf edilen Tayla Tepesi adlı mevkie ait Evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel 1049 tarihli tahrir kaydı.

(s.137/b.3): Harput'ta cami evkafına Veli adlı şahsın mütevelli olarak atandığına dair Evâ'il-i Cemâziye'l-âhîr 1048 tarihli berat-ı şerîf.

(s.137/b.4): Eksik olduğundan konusu anlaşılmayan bir fetva sureti kaydı.

(s.138/b.1): Mütesellim Osman'ın mirliya haslarından olan bazı köylerin eskiden ödemiş oldukları miktarda vergi vermek istemedikleri şikâyetini bildirmesi üzerine gönderilen Evâsıt-ı Zi'l-hicce 1048 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.138/b.2): Zarato adlı köyde oturan Ali, babasının bölük sipahisi olduğunu Bağdad Seferi'nden şehit düştüğünü ve bu güne kadar tekâlif vermediklerini fakat kendisinden çeşitli vergilerin talep edildiği şikâyetini bildirmesi üzerine gönderilen Evâ'il-i Cemâziye'l-âhîr 1048 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.138/b.3): Harput'ta oturan bazı gayrimüslimler ödemeleri gereken cizyeleri ödemeyip kaçmışlardır. Bunların bırakmış oldukları mal, emlak ve akrabalarından cizyelerinin toplanması hususunda gönderilen Evâhir-i Cemâziye'l-âhîr 1048 tarihli tezkere sureti kaydı.

(s.138/b.4): Herdi adlı köyde salyane olan iki yüz yirmi kile İstanbuli arpanın Küçük İbrahim tarafından miri ambara teslim edildiğine dair Evâ'il-i Zi'l-hicce 1048 tarihli tezkere sureti kaydı.

(s.139/b.1): Şah Bazuk adlı yeniçerinin Kasap Bekir'deki alacağına tahsil ettirilip biran önce gönderilmesine dair mektup sureti kaydı.

(s.139/b.2): Diyarbakır'da bulunan hazinenin İstanbul'a kethüda Hüseyin ile gönderildiğini ve Hüseyin'in uğrayacağı yerlerde gerekli tedbirlerin alınıp varması gereken yere emniyetli bir şekilde ulaştırılması için Diyarbakır'dan İstanbul'a kadar yol güzergâhında olan yerlerin askeri ve adli amirlerine gönderilen Evâ'il-i Zi'l-hicce 1048 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.139/b.3): Diyarbakır'dan İstanbul'a hazineyle gönderilen şahısların arpa ihtiyaçlarının teminine dair 1048 tarihli tezkere sureti kaydı.

(s.139/b.4): Osman Beşe üzerindeki bin üç yüz kuruşluk bac-ı ubur vergisini Veli Beşe üzerine aldığına dair temessük sureti kaydı.

(s.139/b.5): Osman Beşe'nin üzerine deruhte olan vergileri teslim etmesine dair kayıt.

(s.140/b.1): Alınan borcun ödenmesine rağmen fazladan para ve mal talep edilerek haksız yere alındığı iddiası üzerine gönderilen Evâ'il-i Zi'l-hicce 1048 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.140/b.2): Diyarbakır'dan İznikmid'ye varınca her menzilde saray mutfağı için gerekli olan altmış kile İstanbuli unun aşçılar tarafından pişirilip hazırlanması için yol üzerinde bulunan kadılara hitaben gönderilen Zi'l-hicce 1048 tarihli tezkere sureti kaydı.

(s.140/b.3): Harput kalesinde olan Kızılbaş esirlerin ordu-yu hümayuna gönderilmesine dair 16 Zi'l-hicce 1048 tarihli kayıt.

(s.140/b.4): Pağnik adli menzilde toplanan üç bin kile arpanın Harput kadısı tarafından padişah hazretlerinin masraflarına sarf olunduğuna dair Evâhir-i Zi'l-hicce 1048 tarihli temessük sureti kaydı.

(s.141/b.1): Ebu Bekir adlı şahıs Bağdad seferinde göstermiş olduğu yararlılıklardan dolayı Harput kalesine kethüda olarak atandığına dair Zi'l-ka'de 1048 tarihli berat-ı şerîf.

(s.141/b.2): Harput kalesi kethüdalığına Ebu Bekir'in atandığı, elinde yetki belgesiyle gönderildiği ve görevini ifa edebilmesi için gerekli kolaylığın sağlanmasına dair Evâsıt-ı Zi'l-ka'de 1048 tarihli mektup sureti kaydı.

(s.141/b.3): Alacağın teslim alındığına dair Evâhir-i Şevval 1048 tarihli tezkere sureti kaydı.

(s.142/b.1): Ergani, Soz, Behrimaz, Gölbaşı, Malkoç Efendi ve Han Sinan Paşa adlı menzillerde ihtiyaç olan üç yüz vukiyye yağ ve elli vukiyye balın tedarik edilerek zamanında hazırlanması için bölgedeki kadılara ve mübaşirlere hitaben gönderilen Zi'l-hicce 1048 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.142/b.2): Vartenik adlı köyün sakinlerinden Martik ve Davut adlı kişiler ilettikleri arzuhalde Büyük Köse adlı şahsın bunların kendi hudutlarında olan yerlerini haksız yere işgal ettiğini bildirmeleri üzerine gönderilen Evâ'il-i Zi'l-ka'de 1048 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.142/b.3): Zeyd Ömer'in toprağını haksız yere işgal ediyor, Ömer, Zeyd'den toprağını talep ettiğinde, Zeyd, toprak senindir benim alakam yoktur diyor. Zeyd Ömer'i dava ederse caiz olur mu sorusu üzerine caiz olmayacağı cevabının verildiği fetva sureti kaydı.

(s.143/b.1): Peygamber Mescidi'nin imamı olan Mehmed görevini bırakınca yerine İsa'nın atandığına dair Evâ'il-i Zi'l-ka'de 1048 tarihli berat-ı şerîf.

(s.143/b.2): Diyarbakır'dan İznikmid adlı menzile varıncaya kadar saray mutfağı ve helva-hane için gerekli olan kömürün temini için gerekli tedbirlerin alınması hususunda bölgedeki kadınlara ve mübaşirlere hitaben gönderilen Zi'l-hicce 1048 tarihli tezkere sureti kaydı.

(s.143/b.3): Otağ-ı hümayun için gerekli olan tokmak ve kazığın temini için Harput, Malatya ve Sivas kadıları ve defterdarlarına hitaben gönderilen Zi'l-hicce 1048 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.143/b.4): Alacağın teslim alındığına dair Şevvâl 1048 tarihli temessük sureti kaydı.

(s.144/b.1): Vartenik adlı köyde bir çiftlik yerinin tasarrufu konusundaki anlaşmazlığa dair gönderilen Evâ'il-i Zi'l-ka'de 1048 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.144/b.2): Çöteli adlı köyün halkı kendilerinden haksız vergi alıp kendilerine zulmeden sipahilerini şikâyet etmeleri üzerine gönderilen Evâ'il-i Zi'l-ka'de 1048 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.144/b.3): Hasan adlı birinin bir adamıyla birlikte elinde emr-i şerifle geldiğine dair kayıt.

(s.145/b.1): Büyük Hacı adlı kişinin ölümü üzerine kalan malının adaletli bir şekilde tahrir ve kıymetlendirilmesi için çukadar gönderildiğine dair kayıt.

(s.145/b.2): Ergani nahiyesinden Murat Nehrinin kenarına kadar olan yolların düzenlenip temizlenmesi dair Evâhir-i Zi'l-ka'de 1048 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.145/b.3): Hacı Ali adlı şahsın iletmiş olduğu arzuhalde Şeyh Sadi Tekkesi'ne beratla tekye-nişini olduğunu, Harput müdü ile iki müdlük ziraat yerinin bu vakfa kayıtlı olduğunu ve elde edilen mahsulünde gelen gidene masraf olarak kullanıldığını fakat Mehmed adlı şahıs tekkenin üzerine mübaşir getirerek ve kanuna aykırı olarak yirmi dört kile terekesini ve bir batman ve bir vukiyye pamuğunu zorla aldığını bundan başka mübaşirin de ücretine karşılık olarak yirmi kuruş aldığını merkeze bildirmesi üzerine gönderilen Evâhir-i Zi'l-ka'de 1048 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.146/b.1): Rikâb-ı Hümâyûn için ihtiyaç olan üç yüz adet katırın temin edilip gönderilmesine dair mektup sureti kaydı.

(s.146/b.2): Diyarbakır'dan İstanbul'a önemli bir konu için gönderilen şahsa ve ulağına yol üzerinde uğrayacakları kazalarda iki adet menzil veya ulak atı temin edilerek, yanların da kılavuz verilerek Diyarbakır'dan İstanbul'a güvenli bir şekilde ulaştırmaları için yol üzerinde bulunan adli ve idari makamlara gönderilen Evâhir-i Zi'l-ka'de 1048 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.146/b.3): Ferman olunan üç yüz adet katırın temin edilmesi ve her on katır için bir yedek katırın acele olarak gönderilmesine dair kayıt.

(s.146/b.4): Mehmed ve kardeşi Abdulkadir, kendilerinin sipahizade olduklarını ve şimdiye kadar vergi vermediklerini, fakat kendilerinden haksız yere vergi talep edildiğini bildirmeleri üzerine gönderilen Evâsıt-ı Zi'l-ka'de 1048 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.147/b.1): Halil adlı kişi, Büyük Köse Mustafa adlı yeniçerinin Hatice adındaki kızını altı yüz riyâl kuruş mihr vererek nikâhlanmıştır. Fakat nikâhtan hemen sonra Hatice ve Mustafa'nın ölümü sebebiyle peşin olarak ödemiş olduğu mihrini Mustafa'nın mirasçıları olan kardeşlerinden talep etmiş onlara da türlü bahanelerle bunu ödemişlerdir. Bu hususun şikâyet konusu olarak bildirilmesi üzerine gönderilen Evâhir-i Zi'l-ka'de 1048 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.147/b.2): Bir kişi mihrini vererek birinin kızını nikâhlıyor fakat kız nikâhtan hemen sonra vefat ediyor. Kişinin ödemiş olduğu mihri geri talep etmesi caiz olur mu? Sorusuna müftülükçe caiz olacağına dair cevabının verildiği fetvanın kaydı.

(s.147/b.3): Pekinik adlı köyün sakinlerinden olan Hüsrev adlı kişi iletmış olduğu dilekçesinde Harput ahalisinin koyunları kendi köylerinde kışlayarak bağ ve çayırlarına zararları olduğunu bunların engellemesi hususunda ellerinde fetvalarının olduğunu İstanbul'a bildirmiştir. Gerekli tedbirlerin alınması konusunda gönderilen Evâhir-i Zi'l-ka'de 1048 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.147/b.4): İbrahim adlı kişinin tereke dökümü.

(s.148/b.1): Hüseyin adlı kişinin Kürk adlı köyün camisine günlüğü bir akçeyle ferrâş olarak atandığına dair Evâil-i Zi'l-ka'de 1048 tarihli berat-ı şerîf.

(s.148/b.2): Diyarbakır'dan İstanbul'a varıncaya kadar yol güzergâhında bulunan menzillerde ki çayırların çiğnetilmeden kurutulmasına dair Evâhir-i Zi'l-ka'de 1048 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.148/b.3): Miras olarak kalan malın varisleri olduğu halde başka biri tarafından haksız yere tasarruf edildiği ve varislerin anlaşma talebi de davalı tarafından ret edildiği iddiası üzerine gönderilen Evâhir-i Zi'l-ka'de 1048 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.149/b.1): Harput'ta resm-i bağat adlı vergiden Kethüda Ahmed'e otuz yedi bin iki yüz akçe maktu' kaydedilmiştir. Cami-i Kebir mütevelisine üç bin iki yüz akçe teslim edilmiş ve Mirliva hesabına da otuz dört bin akçe kayıt olunmuştur. Fakat mirliva olanlar buna kanat etmeyerek bu vergiyi biz toplarız diyerek bunlara zulüm etmişlerdir. Konunun araştırılıp gereğinin yapılması için Harput kadısına hitaben gönderilen Zi'l-ka'de 1048 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.149/b.2): Harput'ta resm-i bağat adlı vergiden şehir kethüdası Ahmed'e otuz yedi bin iki yüz akçe maktu' kaydedilmiş, Cami-i Kebir'de mütevelisine üç bin iki yüz akçe teslim edilmiş ve mirliva hesabına ise otuz dört bin akçe kayıt olunmuştur. Fakat mirliva olanlar buna kanat etmeyerek haksız yere bu vergiyi kendileri toplamak istemişlerdir. Bunun engellenmesine dair gönderilen mektup sureti kaydı.

(s.149/b.3): Miras intikaline dair fetva sureti kaydı.

(s.150/b.1): Kesrik, Mornik ve Iğnki adlı köylerin kethüdaları halktan haksız yere fazladan vergi alarak halka zulüm etmeleri iddiası üzerine gönderilen Evâsıt-ı Zi'l-ka'de 1048 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.150/b.2): Kiralanan üç yüz adet katırın zamanında Diyarbakır'a gönderilmesine dair kayıt

(s.150/b.3): Zertaric adlı köyden Cafer adlı şahıs, Abdurrahman adlı şahsın kendisine ait olan toprakları haksız yere işgal ettiğini merkeze bildirilmesi ve davalarının Divan-ı Hümayun'da görülmesi ricasını iletmesi üzerine, durumlarının Divan-ı Hümayun'da kadıaskerin huzurunda görülüp adaletin sağlanması için Harput sancakbeyine ve kadısına hitaben gönderilen Evâsıt-ı Zi'l-ka'de 1048 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.151/b.1): Harput kadısı Seyyid Hüseyin kazada olan halkın vergilerini ödemelerine rağmen, mirliva olanlar buna kanaat etmeyerek halktan haksız yere vergi topladıklarını merkeze bildirmesi için gönderilen Evâhir-i Zi'l-ka'de 1048 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.151/b.2): Hasros adlı köyde satın alınması ferman olunan dört yüz kile İstanbullu arpaya ikiyüz gılâl buğdayın yeterli geleceğine dair 12 Zi'l-ka'de 1048 tarihli tezkere sureti kaydı.

(s.151/b.3): Kadı tarafından köyler halkından alınan atların raporu.

(s.151/b.4): Harput kalesinde esir tutulan Kızılbaş tutsaklarının levazımını için gerekli olan on beş adet atın Serrac-ı Hassı Bölükbaşısı Ahmed Bey tarafından teslim edildiğine dair Evâhir-i Zi'l-ka'de 1048 tarihli temessük sureti kaydı

(s.152/b.1): Mazgird kazasının ahalisi havas-ı hümayun karyelerinden olduklarını ve üzerlerine düşen vergiyi ödediklerini, fakat bir kısım ahalinin kazaya kayıtlı olmasına rağmen vergilerini ödemediğinden göçüp gittiklerini merkeze iletmeleri üzerine gönderilen Evâhir-i Şevval 1048 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.152/b.2): Harput Sancağı'nda bazı reayanın vergi ödemediği şikâyeti üzerine gönderilen Evâhir-i Zi'l-ka'de 1048 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.153/b.1): Harput'ta, Van'daki yeniçerilerin maaşlarının ödenmesi için toplanması gereken vergilerin toplanıp, 1047 senesinde tahsil edilen vergilerin de bunlara eklenerek gönderilmesine dair Evâ'il-i Zi'l-ka'de 1048 tarihli tezkere sureti kaydı.

(s.153/b.2): Harput kalesinde esir tutulan Kızılbaş hanlarının ve yanındakilerin adet ve isimleri belirtilip gelen Vezir Ahmed Paşa'ya temessük ile teslim edilerek bir an önce İstanbul'a gönderilmesine dair Evâsıt-ı Zi'l-ka'de 1048 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.154/b.1): Van'daki yeniçerilerin maaşlarının ödenmesi için Diyarbakır hazinesine bağlı mukataa salyanelerinin toplanması hususunda Diyarbakır beylerbeyliği ve defterdarına hitaben gönderilen Evâ'i-il Zi'l-ka'de 1048 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.154/b.2): Van'daki yeniçerilerin maaşlarının ödenmesi için Harput mukataası gelirlerinden devlete ait bin kırk sekiz yıldan dokuz bin kuruşluk alacak dâhil olarak şimdiye kadar her hangi bir ödeme yapılmadığını ve bu vergilerin tahsil edilip gönderilmesi hususuna dair Evâ'il-i Zi'l-ka'de 1048 tarihli tezkere sureti kaydı.

(s.155/b.1): Harput'ta vakıf hamamının Hasan Çelebiye kiraya verildiğine dair Evâsıt-ı Zi'l-hicce 1048 tarihli temessük sureti kaydı.

(s.155/b.2): Harput'ta tutsak olan acem askerlerin sevki için gerekli olan on sekiz adet atın temini için gönderilen 21 Zi'l-hicce 1048 tarihli tezkere sureti kaydı.

(s.155/b.3): Bağdad Seferi'nde Yusuf Can adlı şahıs iki yüz riyâli kuruş ve bir sipahi katırını alarak firar etmiştir. Harput'ta oturduğunun bildirilmesi üzerine, bulunup gereğinin yapılmasına dair Evâsıt-ı Zi'l-ka'de 1048 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.156/b.1): Harput'un mevkufat defterinde iki yüz kırk buçuk avarız hanesi olup, talep üzerine buçuk hane tenzil edilmiştir. Vergilerinde iki yüz kırk hane üzerinden tahsil edilmesine dair gönderilen Şaban 1048 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.156/b.2): Miras taksimine dair Evâhir-i Zi'l-ka'de 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.157/b.1): Bağdad Seferi'nde vefat eden Kirmasti Mehmed Çavuş'un muhalledatı varisi olmadığından dolayı devlete kalmıştır. Bu mallar, İbrahim Çelebi tarafından şahitler huzurunda beyan edilip görevli Otuz ikinci bölükten Mumcu Yakup Beşe'ye teslim edildiğine dair Zi'l-ka'de 1048 tarihli kayıt.

(s.157/b.2): Ağa Camii evkafı nazırlığına Ömer adlı şahsın atandığına dair Evâsıt-ı Zi'l-ka'de 1048 tarihli berat-ı şerif.

(s.157/b.3): Harput Emni Veli Bey, Halil Bey'de ambar olunan buğdayı teslim alması için Ömer Beyi vekili olarak görevlendirildiğini ve bu buğdayın narh üzerinden satılarak elde edilen akçenin de Van kullarından Alizade'ye teslim edilmesine dair 1048 tarihli hüccet sureti kaydı.

(s.158/b.1): Miras anlaşmazlığı üzerine gönderilen Evâhir-i Şevval 1048 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.158/b.2): Ölen asker taifesinin devlete ait olan metrukâtlarının toplanması ve bu metrukâtlar satılarak elde edilen gelirlerin de görevlilere teslim edilmesine dair Erzurum ve Trabzon yolu üzerindeki kadılara hitaben gönderilen Şevval 1048 tarihli mektup sureti kaydı.

(s.159/b.1): Harput mukataa emini olan Veli Bey'in asker ve seyyidiz diyerek vergi vermek istemeyenleri merkeze şikâyet etmesi üzerine gönderilen Evâsıt-ı Zi'l-ka'de 1048 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.159/b.2): Harput mukataa emini olan Veli Bey Cihanbeylü aşiretinin üzerlerine düşen vergiyi ola gelen kanun ve adet üzerinden vermediklerini ve bundan dolayı hazinenin zarara uğradığını merkeze iletmesi üzerine gönderilen Evâsıt-ı Zi'l-ka'de 1048 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.159/b.3): Borcun tesciline dair hüccet sureti kaydı.

(s.160/b.1): Ebutahir nahiyesine bağlı olan Semahto, Bekerm ve Avsiya adlı köylerin Sipahi Mehmed'e sekiz yüz kuruş vermeleri gerekirken altı yüz kuruş vermişler ve iki yüz kuruşu da harman zamanında ödeyeceklerini dair Şevval 1048 tarihli tezkere sureti kaydı.

(s.160/b.2): Harput mukataası havaleliği tevdi edilen İsmail Ağa'nın elinde yetki belgesiyle gönderildiğine dair Evâsıt-ı Zi'l-ka'de 1048 tarihli tezkere sureti kaydı.

(s.160/b.3): Harput'ta kışlayan beylik davarlarına ambarda olan iki bin kile arpanın sarf olunması, yeterli gelmediği takdirde ise mukataa akçesiyle satın alınması, mukataa akçesi de kalmamış ise ambarda bulunan buğdayın bir kileye bir buçuk kile arpa hesaplanarak tezyil edilmesine dair gönderilen Evâsıt-ı Zi'l-ka'de 1048 tarihli ferman sureti kaydı.

(s.160/b.4): Ölen birinin oğlu ve kızı var ise oğlunun oğlunun kızı ölene varis olur mu şer' en bunun caiz olup olmayacağı sorulduğu ve müftülükçe caiz olmayacağı cevabının verildiği fetva sureti kaydı.

(s.160/b.5): Miras anlaşmazlığı üzerine düzenlenen fetva sureti kaydı.

(s.161/b.1): 18 Zi'l-ka'de 1048 tarihinde Harput'ta beyan olunan narh.

(s.161/b.2): Harput'ta Rebî'ü'l-âhir ayında beyan olunan narh.

(s.161/b.3): Ulemaya günlüğü ikişer akçeden nafaka verilmesine dair hüccet sureti kaydı.

(s.161/b.4): Narh beyanı.

(s.161/b.5): Melik akçesinin teslimine dair kayıt.

(s.161/b.6): Emin Mustafa Ağa tarafından Meliklerin teslim edilen borcunun beyanına dair Muhasebe kaydı.

(s.162/b.1): Harput'ta kışlayan atların Diyarbakır'a götürülmesine dair ilam sureti kaydı.

(s.162/b.2): Zeynep Çeşmesi'nin mütevellisi Mehmed Çelebiye bu hizmetine karşılık kırk yedi buçuk kuruş verildiğine dair tutanak.

(s.162/b.3): İştira akçesinin tahsil edildiğine dair hüccet sureti kaydı.

(s.162/b.4): Avarızcı İbrahim Ağa'ya verilen haracın beyanına dair kayıt.

(s.162/b.5): Ankuzı adlı köyde ölen Bekir'in tereke kaydı.

(s.163/b.1): Harput'taki kasap taifesinin isim listesi.

(s.163/b.2): Padişahın fermanıyla Malkoç Efendi adlı menzilde elli adet koyunun ücreti Küçük Ağa'ya ödenmiştir. Bu koyunların teslimine dair hüccet sureti kaydı.

(s.163/b.3): Monla köylü Kara Yakub'un Abdal Beyoğlu İsmail Bey hatununa verdiği hububatları dair kayıt.

(s.163/b.4): Kövenk köyüne giden yüklü atlara dair kayıt.

(s.163/b.5): Mornik adlı köye gönderilen padişah develerinin sayısına dair kayıt.

(s.163/b.6): İgop adlı şahıs Mesih'in kendisini yaraladığı iddiası üzerine yapılan inceleme sonucunda düzenlenen hüccet sureti kaydı.

(s.163/b.7): Tatar askerlerinin atlarına un yükleyen uncuların davar kirasının bir buçuk kuruş olduğuna dair tutanak.

(s.165/b.1): Yırtık olduğu için muhtevası anlaşılmayan belge.

(s.166/b.1): Hüseyinik adlı köyün sakinlerinden olup, vefat eden Şeyh Emir Ağa adlı şahsın terkesi ve akrabaları arasında yapılan taksimata dair tutulan Rebî'ü'l-âhir 1135 tarihli hüccet sureti kaydı.

BİBLİYOGRAFYA

AKGÜNDÜZ, Ahmet, *Şer'îyye Sicilleri*, C. I-II, İstanbul, 1988.

AKSIN, Ahmet *19. Yüzyılda Harput*, Elazığ, 1999.

ATALAR, Münir, "Şer'îyye Mahkemelerine Dair Kısa Bir Tarihçe", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam İlimleri Enstitüsü Dergisi*, S,4, Ankara, 1980, s. 303-328.

ATAR, Fahrettin "Şürût ve Sicillât" *TDV İslam Ansiklopedisi*, 39, İstanbul, 2010, s. 270-273.

ERDOĞDU, İbrahim, *XVII. Yüzyılın İkinci Yarısında Osmanlı Toplumunda Değişim Eğilimleri (Harput Örneği)*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara Ün. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2006.

ERDOĞDU, İbrahim, "17. Yüzyılın İkinci Yarısında Harput Esnafı ve Ticarî Olanakları: Değişim Açısından Bazı Gözlemler", *EKEV Akademi Dergisi*, Yıl: 11, S. 32 (Yaz), Ankara 2007, s. 259-285

ERDOĞDU, İbrahim, "Sancaktan Mukâta'aya Geçiş Sürecinde Harput Sancağında Ehl-i Örf Taifesi", *OTAM*, 20, Ankara 2009, s. 117-147.

GEDİKLİ, Fethi "Şer'îyye Sicillerinin Hukuk Tarihi Açısından Önemi ve Sicillere Dayalı Araştırmalar", *İSAM Düinden Bugüne Osmanlı Araştırmaları Tespitler-Problemler-Teklifler-*, İstanbul, 2007, s.73-96.

KÜTÜKOĞLU, S.Mübahat, *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)*, T.T.K., İstanbul, 1988.

ONGAN, Halit *Ankara'nın Bir Numaralı Şer'îyye Sicili*, Ankara, 1958.

ÖZDEMİR, Rifat, "Şer'îyye Sicillerinin Sosyo-Ekonomik Tarih ve Halk Kültürü Açısından Önemi", *I. Battal Gazi ve Malatya Çevresi Halk Kültürü Sempozyumu, Tebliğler*, Malatya, 1986, s. 179-187

PAKALIN, M. Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C. I-III, M.E.B., İstanbul, 1993.

TAK, Ekrem, *Diplomatik Bilimi Bakımından XVI-XVII. Yüzyıl Kadı Sicilleri ve Bu Sicillerin İhtiva Ettiği Belge Türlerinin Form Özellikleri ve Gelişimi*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul 2009.

UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, *Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı*, T.T.K., Ankara, 1988.

ÜNAL, Mehmet Ali, *XVI. Yüzyılda Harput Sancağı (1518-1566)*, TTK, Ankara, 1999

ÜNAL, Mehmet Ali, "1646 (1056) Tarihli Harput Kazâsı Avârız Defteri", *Ege Üniversitesi Tarih İncelemeleri Dergisi*, XII, İzmir, 1997, s. 9-73

YILMAZÇELİK, İbrahim, "Şer'îyye Sicillerinin Toplu Kataloğuna Doğru Diyarbakır Şer'îyye Sicilleri", *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 90 (Haziran 1994), s. 40-62

YILMAZÇELİK, İbrahim, *Diyarbakır Şer'îyye Sicilleri (Katalog ve Fihristleri)*, Ankara, 2001.